

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

SOOME-UGRI KEELTE KATEEDER

ADVERB KARJALA KEELE LÜÜDI MURDES

DIPLOMITÖÖ

*Lubatud kaitsmiseks
6. juunil 88
P. Alve*

KOOSTAJA: KARIN ALEKSANDROV

JUHENDAJA: DOTS. P. PALMEOS

TARTU 1988

SISSEJUHATUS

Käsitleva töö eesmärgiks on anda ülevaade kirjakeele hääldusmuutudes kasutatavatest adverbidest e. määr sõnadest, iseloomustada alalüke, millele adverbid on jaotatud vastavalt oma tähendusele või funktsioonile lauses, samuti näidata määr sõnade seost teiste sõnadega, tunda välja käänded, millest on arenenud adverbid ja näidata ka erinevaid rühmi, mille alusel määr sõnu on moodustatud.

Määr sõnad ehk adverbid kuuluvad üldiselt muutumatute sõnade hulka ja märgivad tegevuse või omaduse laadi, iseloomu või muud muud rühki. Nad astuvad tegevust või omadust lähemalt püstitada ja selgitada, näidates tegevuse kohta, aega, teovõsu, nurgas omaduse määra ja hulka, siset, jaatust või kehtimist. Vahel on nende ülesandeks lihtsalt lause ilustamine (Veski 1982:3)

Adverbid jaotatakse 3 lüki:

1) iseseisvad määr sõnad

2. abimäärsõnad (kuuluvad verbide juurde)

3. w huumor sõnad (ennevad lauselaenditena)

Oma olemuselt kuuluwad adverbid partikkelite
ette altsõnade hulka koos pre- ja postpositiivide
de, konjunktiivide ning interjektiividega.

Niist rühmadest on adverbid rühm suurim.

Läänemeresoome keeltas on valdav osa partikkelitest,
sealhulgas ka adverbidest, kunagiste nimetusõnade
järglased (Aluse 1937:16).

Määrsõnad on tihti sõnalikkudega tihedas seoses,
sintaktiliselt on nad kõige lähemal verbidele. Haru-
misi kuuluwad nad adjektivide, adverbid või
kogu lause juurde (modaaladverbid). Adverbid
allikaks on mitmed sõnaligid. Seda vaadeldakse
eraldi peatükis.

Vastavalt oma lähendusele või funktsioonile
lauses jagunevad adverbid järgmistesse alaliiki-
desse:

1. kohaadverbid

2. ajaadverbid

3. riisadverbid

4. seisundadverbid

5. määra- ja hulgaadverbid

6. riisvad adverbid

7. perfektivsusadverbid

8. rõhumaärsõnad s. modaaladverbid

Ka kirjakeele lühid nimetatakse määrsõnad

laibitõttatud materjali põhjal jagada 8 rühma.

Enamasti on kirjale lühid nunde adverbid soomeugri keelest päritolu. Kõikalt palju on aga adverbe, millel on tuntav vene keele mõju või mis otseselt vene keelest on kirjale keelde tulnud. Sellised on näiteks potom 'järele', tože 'ka', tol'ko 'ainult', mit'särs 'praegu', zno. t'si't 'loomulikult', naverno 'kindlasti', ko. n'esno 'loomulikult' daže 'regi' jt.

Adverbid (nagu kõik partikkelid) on enamasti muutmata sõnad. Enamik neist esineb ka ainult ühe vormina nagu näiteks aega märkivad (õigui = 'ajad', opä't 'jälle', kuomen 'kõne' jt) või märkivad (huvn 'hasti', õgedaw 'otseselt' jt) jne.

Kõik märkivatest on muutmata ainult väike osa (eräze 'eraldis', t'anna 'süa' jt). Kõikalt palju on olemas selliseid adverbrühme nagu šike-šid-šit 'süa - süa - süt', edles - edles - edles 'ette - ees - eest', araks - araks - araks 'alla - alt - alt', päse - päse - päse 'peale peal pealt' jt.

Sellised rühmad kuuluvad enamasti kohandussõnade hulka. Nendest rühmadest kuuluvad siiski sagedasemad muutvormid, nimelt nominatiiv.

Võrdlusastmed on omased ennekõike adjektüvile, aga kompareerida saab ka mõningaid adverbe, näiteks noitlon - noitluba 'kaugele,

kõrgemal'; tagan - tagemaks 'taga, tahapoole';
ilohan - ilemba 'ileval, kõrgemale'; hürrin -
paremra 'hästi, paremuse' jpt.

Kui rääkida adverbide sufikstest, siis kõige
sagedasemad on -li ja -sti - lõpulised adverbid;
enamasti on need riisadverbid sufiksind; nende
abi saab moodustada adverbide peaaegu kõigist
adjektividest, ka testest sõnalühikdest, näiteks
tõrasksti 'kürest', hõlpsasti 'võkselt';
puhtasti 'puhtalt'; abidoll 'muretskult';
õnneks jpt.

Ka sufiksind tutvustatakse eraldi peatükis
Materjal, mille alusel töö on kirjutatud, on
võetud raamatutest "Lüüdlõrwa tekstid" I-III
ja IV. Kerännyt, kääntänyt ja julkasnut Port-
ti Viikaranta. Murdepalad, mis on kogutud
raame raamatutest, on jutustanud Stefan Huo-
lawnen (sünd. 1884 Halpa-we lüüdlõrwa, surm.
1962 Roolss).

Töös esinevad näited pärinevad samuti sel-
vmetatud raamatutest "Lüüdlõrwa tekstid".

Kõesolev töö on ules ehutatud, jätades si-
mas adverbide lühitust. Igat adverbirühma
raadiolatakse eraldi peatükis.

I. MÄÄRSÖNADE LIIGITUS

1. KOHAADVERBID

Kohaadverbid määravad lähemalt, kus tegevus toimub, kuhu ta suundub või kust lähtub.

Kohaadverbid vastavad küsimusele kus? kuhu? kust? kust saadakse? jne. Kohla märkivatest adverbidest on muutuvaatuse ainult väike osa. Enamik neist võib esineda kolmes kokokaändes.

Kõige rohkem ole liidde teistide hulgas kasutatud adverbide „kolmuskund“ 'süa, sün, sūt' ja 'sinna, seal, sealt', liidde nendes vastavalt šike 'süa'; šid 'sün'; šit 'sūt'; šinna 'sinna'; šiga 'seal'; šigan 'sealt'.

Näited:

šiinna ~ šinna ~ šinna ~ šigan ~ šinn ~ šinnne ~ šiga ~ šinn 'sinna': mõ-ne vad ši-na šiga! mune sinaga sinna (III 238); se kaj ol'i pandu šinna hounda se kõik olv pandud sinne, koo-pane (I 124); kaks i šinna d'ät kaks jaiğı sinna (I 80); emme miö tahtottu lähtä šinnne me ei tahtnud sinna minna (I 95); šinn-afel'io/.

si nna ma:hin nanna sikkon, sanna lakkon (I 105);
si nn oli lü kitta /ra znuost pi: doro: bnd
 sanna olv roatud ernevad peorõvad (I 89); ve-
 detl'i hio karat si nna naol vedand kala
 sanna (I 427); mi: num bra: tana: rie: pi: a: ruot
 he: i: t' sukane si nna nuna nool pöles veel pui-
 ti druk sanna (sna) (I 82); het ka: i u: pölli si n-
nä need kook uppuud sanna (I 86); s' d i: k' sm
 mö: hi si gari s' s uken lake sanna (I 448); si nna
 ne: l' s' ad: i lü: k' me sanna metsa vool jüddunue
 (I 411).

si d ~ si d ~ si t ~ si t ~ si d ~ si n - si n - si he ~
si n si n 's' n': si d mi: o i: s' t' znuue va: gonad
 s' n me i: s' t' s' me vengunue (I 102); si d oli i: k' s'
 pereh s' n olv uks pere (I 62); ol' i: g' si n si n Kosa-
 me: meli: l' t' s' a? kas s' n Kosalme: olv veske (I 77);
 nuna o: uiz' an no: stan si d nuna tostan s' n
 pu: st (I 106); anda ka: i: v o on si t kuss: o: n
 las ka: v olla s' n kus ta on (II 283); kookkon
 jo: i: g' i: d' e: y' e: oli si t koras k' i: g' s' p' e: g' a: d' e: ga olv
 s' n t' a: p' l' us (I 76); ka: f: o: n si d kook on s' n
 (II 55); si n d' a: r' v' e: n: olv p' i: e: n: i: d' i: s' u: t' i: d' s' a: d' a:
 k' e: l' k' i: me suat s' n p' a: r' v' e: olv seure ja va: k' e: n:
 140 saant (I 434); ve: Gri: guoim me: l' l' i: t' s' on
si d o: p' a: n 'mel Gri: go veske on s' n o: p' a: l (II 51);
 ka: i: k' a: v' i: l' l' t' si he k' i: l' i: i: k' o: k' k' a: i: v' i: d' s' n saunas

(I 62), šithan Šondrakke eli nän elas ju
Šondrak (I 80)

šihe ~ ših ~ ši-he ~ ši-ho 'nia' : i ol' p'itnittel
šihe kütläjä-elämäi ja ol' võetud šia kilane ele-
ma (I 73); ra. hvas, šihe su šodot kas d'u-ši-
tši rahvas, naabrid jooknd kirk šia (I 30); ših-
oli mad'itlu klüß šia ol' ehitatud klubi (I 87);
se. kus nā šia d'u-omas da ši-he va. juos see
kus l'iks jooma, nū šia uppus (I 53); ku-he
kohtas d'o-kl'i vasuor / ših ol' kaivettu haud
kuhu l'ikort valgur, nā ol' kaevatud auk (I 402)

šit ~ šit d ~ ši-he ~ šit d 'šit' : šit Pälärven
kütläspäit nā šia dorok šit Pälärve külast l'ik-
te (I 77); šit d ugnas srobot kändöl oigedat
kõdes šit nungast külatarnas keeras paremale
(I 76); kus hokē / da šit d i jost kurt junnke,
sealt karkē (I 243); ši-he / ši-heg l'ä htegeš
'šit, kas šit jādangust (I 194)

ši-gan ~ šit t ~ šiga ~ šiga ~ šigä ~ šit d ~ šit d ~ šig-
šigan 'seal' : ši-gan ka. zvan ga rbasod ülen
äi seal kanab jōhiskavet väga palju (I 52);
da šit t šü-otēll' d'u-otēll' ja seal sōitnd ja
jootnd (I 436); a šiga ol' na. mē mo. mē
aga seal ol' naime sellone (I 82); Zakarvāziet
šiga elēll' Zakarvāzied eland seal (I 77); Mišā
šigä mās šia kuotēll' šou l'änä üön šukko seal

veristab tana öösel (I 80); šīd on süret suod
 seal on mured sood (II 52); šīd oli ruggi š-
 ke go seal ole rukshakk (I 110); šīda do-ro-
 gadmüöz šīg a jell' seda teel mööda seal
 mitad (I 88); šīgan on ragedad vi. ryan
 suod seal on ragedad vika sood (I 66);

šīgā - šīgā - šīgan 'sealt': šī t kaj-
 o. t'ell' šīgan kōdere nīs kōtk vōts sealt
 valpa (I 200); šīgā x / e: š'ietu o. biš'šīda
 sealt w liadnud ja otada (I 424); da ku. t's'ew
šīgā he. išt's'it x ja kutsus sealt need need (I 19)

a. rahaks 'alla': ka. riat ku on a. rahaks
 ja. ndu kōnad on alla pandud (I 404); se ju
 lōmbūv. išt'ōgā. d. a. rahaks see juu pandub
 vles ja alla (II 302); šī t ku hio ju. t's'kah-
 tell'i. a. rahaks sīs ku nad mitatand alla
 (I 451)

a. rahan - arahan - a. rahaks 'all': hō. m.
 jill'i a. rahan tema saagts all (I 436); išt'
 oli arahan pikkaravie kōnnatavie muastē-
 tū all olvel vhesavias vōtkes kas vōtōd
 kōtkod (I 77)

arakkali 'all': lēll'i arakkali lēdand
 all (II 144)

bo.kaš 'aarde' : šī d. om bo.kaš ru.ad'iitu
tul'i nīs on aarde tehtud tule (I 402)

bo.kaš 'korval, eemal' : bo.kaš l'i.eneeme
mūō neve oleme eemal (III 254)

bokkav 'eemalt, korvale' : vod'i.zeimel lūkār
tā jūdau bokkav māng tuleb korvale lūkātā
(II 368)

d'al'geu ~ d'al'gissre ~ d'al'gissre 'lagan' :
hejan tiggundare d'al'geu w turdu reude kut-
nusse pale w tulnud lagan (I 133); tul'i d'al'
gissre, omaš külāi tule lagan oma kulla (III 135);
sūt tul'imme d'al'gissre sta. nšijane sūt tulime
lagan jaama (I 100)

d'al'geu 'järele, järgi' : mīna lo.izem ja. tronam
ja. nīn d'al'geu ma jaamā tuše padruno järele
(I 107); d'al'geu ambull'i selgār tulistand selga
järele (I 93); tā. ut vāged d'u. okšm d'al'geu kō-
gest joust jooknu järele (I 34)

e. des ~ e. desre ~ e. desre 'ees' : hā. n lāht' e. des/
mīna d'al'geu tā lāks ees, mīna jārel (II 137);
a. rāizem nōkān kudam e. desre mī. nōu alume
oka, mūs lāheb ees (I 447); Gu. rbuorīe pūtuf
e. desre. a. jamaš Kurponen joudis ees apada (II 58);
i. za mīnun e. des turou mīnu tā tuleb ees (I 128)

edessre ~ e. desre ~ edessre 'edasi' : i. šē
post mīnī edessre Pālārew ja se postitē

laks edas Paljane (I 87), korz haakku / tüel'
kondar, edessee kor haugub, tuul kannab
edas (II 379); vö: i edesre nö: ndä vö: b edas
minna (I 112)

e. den 'eest' : e. den ol' ka: idanhe eest olu
ktsas (II 105)

e. dustare ~ e. dustare 'enile, ette, lähedale':
hän uv edustare ta upus enile (II 165); pa.
dai: et pan'i e. dustare poyad panu ette (II 238)

edew ~ e. def 'ette': e. def ol' sa: gennu n-ä' kü: z
ette olu langenud muu kuuks (I 131); hiki: ätti edew
siödä: väks hiki: vä: geks ette (II 91); ka: j- edew turof
elädes elädes tuleb krike ette (II 51)

e. ri: e 'eraldo': se: m- panov, e. ri: e selle panub
eraldo (I 426); d'olgere ka: zed n-ä' t pa: nimme e. ri: e
peale nve panome need eraldo (II 109)

i. etš'esuuste 'enda juurde': ka tuoi i. etš'esuuste
nū tōt enda juurde (I 436)

keras 'kaasas': ol' go keras kuisi: ku: o: d kas
olu kalapirukaid kaasas (II 194)

kesked mi: öi 'keskelt': hargaväimne kesked mi: öi
lõhkusime keskelt (I 415); kesked mi: öi ol' jurtu
karandasa: s poras keskelt ol' tūmatus plia: tga
foon (II 373)

ke: sres 'keskelt': ru: bl' ka: lten ka: tka: lli' kes-
kes rubla kahiken touband keskelt (kotsel) (II 233);

ne t hargott'i ke-sken need lõhuti keskelt (II 37)
ke-sken 'keskel' : da kesken oli le nu ha ud
 ja keskel ol nudaank (II 52)

keskenkavuti 'keskelt läbi' : keskenkavuti si duod
 ju tka n muoran keskelt läbi sidus ju ka noõr (I 139)

ke-skei 'vahel' : ke-skei panime no kka i
 to i se ju kuod ju alika i se d vahel panime kumma-
 rga otsa väikesed kapid (I 181)

kesku tsi 'vahelt' : kesku tsi suu- ajenda vas vene-
 hes annult vahelt sai vene ga randa (I 84)

kõrgedai 'kõrgel' : need oli pandu väga kõrgedai
 need olid pandud väga kõrgel (I 167)

kuke 'kuskil' : da si e ka väin i s kuke kohtai
 jalg e olis kuskil paigas käinud (I 152)

kuke 'kuku' : uue kuke õnged li k i ta e ol,
 kuku õnge heita (I 396)

kuke 'kukugi' : i steru tti ke g kuke ke kuku-
 ga istu (II 207)

kukis 'kukil' : mu zik kanda u bi ka l l i s ut
kukis nees kannab potu k kukil (I 48)

kustait 'kuskilt' : jesi ku sa ggen' i l i h a n g w i
kustait ku kukkus kuskilt i l i v a l t (II 72)

käde re 'erle valfa' : si t ka f o t e l l i t si ga n
käde re s i s k i k r ö e t s m a l t v a l f a (II 200)

kä-zi skesken 'käte vahel' : kä-zi skesken i i l e n
 h i r i n j u k e t l i t d a n o g i e k ä t e v a h e l v a g a h a s t i

hõruts jahuga (II 191)

levedali 'lavalo': levedali - ku ju al'is ku
lavalo jingutad (I 180)

so-ittore - soitlon - so-ittlon 'kaugel': väga soit-
lon ka-ukuo väga kaugel hankus (I 186); oligi
so-ittlon se Pe-št'sisuo kas see Pe-št'sisoo ois kau-
gel (I 419); ke-ssod so-ittlon kü-ru-tau kellad olid
kaugel kuulda (II 138); soitlon nägüu Fed'kory küli
kaugel paotis Fed'ka saun (I 57); oravad ka-ukko soit-
toze oravad haugub kaugel (I 19)

soitloze - soitloz 'kaugeli': isa el' soitloz -
ajuois sa soitis ju kaugeli (II 347); ei muutu rask-
da soitloze ei võinud kaugeli lubada (II 42)

läbi 'läbi': läbi enne karvettu ne ei mursta-
nud läbi (II 394)

lähes - läss 'lähedal': küli oli lä-hes saun
oli lähedal II 406; koir län on koer on lähedal
(I 115)

lä-hese - lä-hese 'lähedale': muna lä-hese tuli
muna tuli lähedale (I 131); jidi mõndä ilen lä-
hese jidi mõnema väga lähedale (II 255); hõ-n
tuli lä-hese ta tuli lähedale (I 131)

lä-hemuottegi - lä-hemuottegi 'läheduses, lähikonnas': lä-h-
muottegi täss a-mbum, oravad läheduses sin
läseme oravaid (I 177)

mihe 'kuhi': no tabuoit' mihe tabuoit' no jid

kuku jäi (II 204)

mis laht 'kuskil' : mis laht mainitau kuskil
kutsutakse (II 281)

mis 'kuskil' : ored mis ruadoksin me. l'sas
oled kuskil metsatööl (II 202)

niina 'nufale' : mille jodau manda nufale niina
na pea niid nufale suurema (II 396)

niidmägej 'niida mägej' : hebo d'uo ksis ka niid-
mägej hobuse hakkas mäest alla jooksuma (II 231)

o. igedaw 'paremale' : ni. na o. igedaw la. h't'in
mna lähem paremale (II 137)

peitos 'peidus' : kudemad n'e. old'i peitos
suured oled veel peidus (II 320)

peitloi 'peitu' : et'side toizit kudemad man-
di peitloi otsela teisi, kes lakend peitu (II 319)

pe. ras 'järele' : pe. sli ko. solug ka. l's'ud pe.
ras kus noid vaatas järele (I 197)

pe. ä. l 'üll, peal' : pe. l't'uska pe. ä. l lü. käidam-
ne vatkunud heidame üll (II 154)

pe. ä. s. s ~ pe. ä. s 'üll, peal' : s'it d. e. htaizis
tu. red. redusobat pe. ä. s mis õhtul tuled, mäged
rööded peal (II 40); pe. vii härräi pe. ä. s. s oli karu-
kas oli tal üll (I 99)

pe. ä. s. e 'ülle, peale' a. i. c't'se pe. nov. o. l' en' evu. s. o. m
pe. vüm pe. ä. s. e aga se paub jodranakse karuka
üll (I 101); ü. n. n. s. e. b. h. ä. m. p. a. n. e. m. e. a. r. r. e. / t. o. i. z. e. n.

pwäre 'who teoba panemu alla, tuuse peale' (I 447);
 kojapool' oli kiätittu pwäre koorepool' oli keeratud
 peale (I 414)

pwäre 'peale-, üles-, väljapoole' : hänen numer tuli;
pwäre tema number tuli väljapoole (II 318)

pwälits'i 'pealt' : pwälits'i tuohen ajunue iäre
 pealt tohu koovõime ära (II 50)

pwälits'i 'üle' : pwälits'i mä noli
 mõtleb üle mõnna (I 112); pro-odime pwälits'i löt-
 some üle (I 165); se-ku pwälits'i mä hiskandou ka
 see kuu üle hakkab mõnema (I 112)

pw-petok 'vastu' : ei-sarouu pw-petok hi üht
 sa-nad ei oelaud ühtko ssa vastu (III 318)

qindas 'kõwal' : mullaf' oli qindas sušot Sidorov
 Stõpan mul oli kõwal naaber Stõpan Sidorov (IV 73)

sītict'si 'mööda, möödas' : no milt'es pahaz die-
 ros sītict'si ei mõnni rihetko pahateost ei lõinud
 mööda (I 75)

šiaspwäi 'kohalt' : hebo kuu yvalli'u vedada re-
 gen šiaspwäi kuu hobune hakkab rege kohalt vedat-
 ma (II 63)

šidzō 'sünseamas' : šidzō külas Ken'dōwen
 sünseamas Kenjāwe külas (II 114)

šüdāmes ~ šüdāmesre 'sisse' : što bē vihm ei
 pūtuis- šüdāmes et vihm ei pääseks sisse (I 93);
 tu-se šüdāmes pe-rt'i tule karre sisse (I 431);

ergat kall'sõguor u. õgõupiait sü dāmes 'õige
vaadake välgast nõre (II 279); e. f. otlaru sü dāme-
re ei võtnud nõre (I III); se vor d'iada ne sü dā-
mere see vorb jääda veel nõre (II 69)

sü dāmes - sü dāmes 'seest, seestpoolt': rapaid
ikkunaspäit / sü dāmes ti õgubau lapsed hüüavad
aknast nõre (II 279); kei oli puhtaz - dū - vä sü dā-
mez d'i aru kuw ol paljas tēra seest jäänud (II 200)

sü dāmes 'sees': šida tuohi sü dāmes - e. f.
arnu seda tohtu sees ei olnud (I 425)

süvāi 'sügavale': ka ivell'i vägi sü - väi kaevand
vägi sügavale (II 225)

süvās 'sügaval': kuſi ol' mugomāi - süvās vezi
kuw ol nū sügaval ven (II 223)

ta - ga 'lagant': a nušik a ta - ga pezaspiäi
ku ma xhiu širre ta l'tare aga kuw see mees
lagant peasest hüppab akko (II 257)

tagan - tagan 'taga': tagan ol': podrošk
taga ol tagaregi (I 409); a toite ta - gan
ka ntsuorit puzou aga teine pureb taga ka -
narow (I 96)

tagaskōt 'tagakott, uli öla': barbariset pidav -
niks sormen kestust'sai lū kaitā - iare tagas -
kōt pulgad peab sormede vahelt võkama taga -
kōtt (II 69)

tagaze - tagaze 'lagan': kod'i tagaze muna

siindaj-eme ve kogu tagant mine sind lo võ
(II 135) i tul'in, ta-gaze ba-rakka tul'n tagant
barakki (I 104); kiändiit tagaze keeras tagant
(I 115); i-mbä'ti proid't i ta-gaze ki-ändiit kändis
umber ja keeras tagant (I 422); ta-gaze na-x'it
huppas tagant (I 63)

ta-gaze 'taha' : na-htan ta-gaze ki-ändiit
raha keeras taha (II 328)

ta-gemba 'tagapool, kaugemal' : šina va-raa-
dät ka o-se ta-gemba ku sa kardad, ole taga-
pool (I 128)

tu-aga 'seal' : te-jaš he-bod on tu-aga šon-
d'i suon ra-nolan teš hobused on seal šondisöö
āares (II 137)

tu-as ~ tu-as 'seal, tolles' : tu-as on ka-kš
hi-vät he-bod seal on kaks head hobust (I 423);
ka-š'so / tu-as - se-š'utau vaata, seal seisavad
(I 422)

t'sura, t'si 'mööda' : t'sura, t'si hi ku ei suu-
nu proid'ida ku-dagi ei saanud mööda minna
(III 93)

tä-hä ~ tä-hä 'süa' : tōmā tä-hä d'iaa see
jääb süa (I 429); i-škimme tä-hä ka-š'sipūke
lōome süa kallapūmne (I 181)

tä-nnā ~ tä-nnā 'süa' : e-š'simme šigas ru-oda-
pid i ku-omne tä-nnā otšime sealt töölese ja toome

näa (I 97); mi-ö emme hõlkersi aegade ore tän-
nä tundu me ei ole siia kauaks ajaks tulnud
(I 96); tu-se vau tännä tule ainult siia (II 280)

täs - täss - tä-gä - tä-gär - tägä - tännä 'sün'
ho üht täs ti-st'si kanz - on vä-viinü vaevalt on
sün inime käinud (I 152); si-ille täss-e-i-sa
he-gged spaiat' nna ei võt sün oma hinge pääs-
ta (III 189); om nungomat tä-gä ku xarkas 'on
sün sellised kokad (I 427); e-nd'si ma-ke ki-er om
vau tä-gär ennust korda on alles sün (I 105); tu-st
ore e-i tägä tuld ei ole sün (I 98); mi-na kävin
tännä le-hnud lipsamäi nna käin sün lehu-
lipsmas; tä-gär-om me-jan he-bod 'sün on
nere hobused (II 137); ü-k'se ka-rtofel' tä-ss on
see tu-ne kartul on sün (I 112)

u-rgom 'väljas': u-rgom pākaisen ki-lmäz'ime
väljas pākasega ki-lmutarime (II 331)

u-rgot'si 'väljas': nuna poid'in u-rgot'si toi-
z-ev nokkas ma lōkarn väljast tu-se otsa (III 25)

vastakavut'si 'vastupäeva': ku-kurav bokkas
piörwhtännōu / vastakavut'si ku vasaku pool-
pōorab vastupäeva III 41

vastas 'vastas': i nunga i tohte juar kuolom
vastas seisue ja mi ka tu-ne paar, kes vastas sei-
s-s (III 26)

va-staf - va-staw - vastaw 'vastu': tundu-
vau vas-

lõu tulevad vastu (I 161); vahnemõõre vastav sa-
nult' vahematelt üllend vastu (II 342); kõ. det po-
himme va-stav käed pannud vastu (I 175); vastaj iänt
ei andanu vastu ei häälsenenud (II 131); po. ka ti-st-
šikans tuli va-stav paha mõneme tuli vastu (II 159);
e. rpat va-stav tunguod arge tulge vastu (I 100)

välloise 'välja' : küskad oldt lõhtu va. l'sas pöid
välloise 'sooled olud kõhust välja tulnud' (I 72)

ilähan 'ileval' : po. rž. turou. ilähan d'ogel-
müöt jalk tuleb ilevalt pööde joel (I 451)
meil. eli ilähan / tagaizes peršis meil elon
ileval, tagunises lares (II 213)

ilähäks ~ ilähägä ~ ilähan 'üles' : i. noš t
sartvoss ilähäks ja tõstos sarvedega üles (I 72);
mu. atukki no. urou ilähäks maakammas tõuseb
üles (I 401); se turou muaspät ilähan tippumas
see tuleb maast üles vppuma (I 159); se pu. läm-
biu. ilähägä d. arahaks see juu paandub üles
ja alla (II 302)

ümbäri ~ ümbäri ~ ümbäri 'ümber' : oli ümbä-
ri kinn ogorod ümber ole hea aed (I 74); ra. idad-
küö. ruot. ümbäri kõ. verta pardad mõõde
võd ümber kõva (I 439); ümbäri oli o. mbersto
pa. rž. n. ümber ole ommeldud püürillane rõe
(I 425)

Paljud kohaadverbid on moodustatud ri, et
kohaadverbile on lüdetud postpositioon -piia või
piia 'poole, pool, poolt'. Nü on tekkinud
kohta püritlevad lütaadverbid.

Nätfed:

asahampvāi 'altpoolt': $\tilde{s}$ -t lovatists tuli asa-
hampvāi 'nis sober tuli altpoolt' (I 116)

anahak'swäi 'allapoolo': ham duoks anahak's-
pwäi 'la jookno allapoolo (I 115)

bo kas p w ä f ~ bo kas p w ä i kõrwalt: normaals bo-
kas p w ä f, et fotoaparatuuril kolmas vettis kõrwalt
fotoaparatuuriga (I 121); siin bo kas p w ä i rahvas töö
sarnalt: mis ommesed kõrwalt vaid raiajirvad
(II 340)

edepväi - edepväi - ederepäi 'ettepoole' : mina
si erdun edepväi minna nirdun ettepoole (II 256);
ederepäi dorogad ihtülli - ihtu ettepoole min-
nes teed ihtusid (II 221); ederepäi ol'i d'o kau
där'v ihtes leved edan ol' kogu järv sama lau
(I 433)

endepiäi - endepiäi - edepiäi 'ette(pöle)':
 Pa-uire sa-nutti - endepiäi - što nigui ei sille
 tu rola Pausile utlendi ette, et ei tule sinu juurde
 (n 148); neis'sere puoli endepiäi sielustaa
 kideukule puole ette taatama (n 19); hallat on
 iaf-edepiäi dūmaitto tal on kōik ette uueldu

(III 397);

korgedaspiäi 'kõrgelt' : i rongen mäts' kät-
ti he korgedaspiäi muaha ja mitsatas kõrgelt
muaha (II 188)

ku gaspiäi 'kuskilt poolt' : ei ku gaspiäi vi su-
ture kuskilt poolt ei tule kulma (I 101);

nüspiäi 'kuskolt' : ei nüspiäi ornu turda
kuskolt ei olnud tulla (II 165)

nü gaspiäi 'mufalt (poolt)' : si he kogodus na. izid /
nü gaspiäi tu. rnuizid nia kogunes mufalt tulnud
rouw (III 179)

juäspiäi 'pealt (poolt)' : toisen ragenduorzen
juäspiäi kateti tene pandi kaareks peale
(II 84)

juäspiäi 'pealt (poolt)' : keitän juäspiäi iäre
lukkann pealt ära (II 234)

su. vespiäi 'lõuna poolt' : sen o. bodan taga
su. vespiäi olv Omosaizen clä. rre rantaperolo
'selle kopsi taga lõuna poolt olv Omosaizen järve
äärne põld (II 56)

šigapiäi ~ ši gaspiäi 'salt poolt' : hän ši gaspiäi
tu. liskas ta hakkas salt poolt tulema (I 175);

ši gaspiäi o. stelli- mo. šerijas salt osteti kangast
(I 421); ši gaspiäi tu. ren tulen salt poolt (I 429);

ši gaspiäi Vuohärvespiäi lell. oldi Maša; Varkuon
maksimas salt Vuohjärvenst lell. olid Maša

ja Varro kirjamas (I 88); no šigaspjārs pakl'si-
pad ol'di kas valdpoost ol'd kirjpad? (I 88).

šinnapiāi ~ šinnapiāz 'nnapoolē': oruād' oiget-
tu šinnapiāi jura minuatud nnnapoolē (I 115);
šiluiat kiāndiān šinnapiāi siluad keeranu
nnnapoolē (I 107); šinnapiāz oigend'ān suundu-
nā snna (I 164)

šitpāi 'nitpoolt': šitpāi tuli raitl'i trop
'nitpoolt tuli pūnruvoda (I 157)

šivālpāi 'nigavalt': sārgikara šivālpāi
hourov iān sārg touseb nigavalt rles (I 202)

šūdāmeipiāi ~ šūdāmeipiāz 'nnepoolē': piāline
t'sura ka c't'sōskas šūdāmeipiāi pealūne pool
hakkas kalduma nnepoolē (II 21); oigedam ko-
kam pa b'ime šūdāmeipiāi parema poolē parime
nnepoolē (I 411)

tagarepiāi ~ tagarepiāz 'tahapoolē': hura n dā-
gar tagarepiāi potkasta varaku palaga porgala
tahapoolē (II 69); vīson e dērepiāi i tagarepiāi
ko brīstēllavan vān etl-ja tahapoolē munda
(I 439); krūk pūōrii e dērepiāi i tagarepiāi
ratas pōōdes etl-ja tahapoolē (I 23)

toizēspuores piāi 'tuoselt poolt': pakl'si-
pad ol'di toizēspuores piāi kirjpad ol'd tuoselt poolt
(I 88)

tšurapiāi, toizepiāi 'uhel ja tuoselt poolē':

üks mänd l'surapiäi a tõne toiespiäi üks
üks whele, teine teisele poole (II 221)

tõ-gäpiäi ~ tõ-spiäi 'siitpoolt': nügü kaks-
sadael viistat tõ-gäpiäi nüüd 200 versta
süt (II 54); mi-na elän tõ-spiäi mu-na olen
siitpoolt (II 214)

u-rgonpiäi ~ u-rgozepiäi 'valjapoolt': ba-togav-
zei tu-geki u-rgonpiäi pa-ti 'pans kepe valja-
poolt toeks' (II 128); mu-rolinaizen bokam pa-tim-
me u-rgozepiäi vaxma poole panome valjapoolt
(I 411)

va-stapiäi ~ vastapiäi 'vastu': mi-na kirehtam
vastapiäi d'u-osta mu-na kiustann vastu joosta
(I 178); ko-ir va-stapiäi d'u-okson koer jookseb
vastu (I 178)

ü-lähäkspiäi ~ ülähäkspiäi 'ülespoolt': srobo-d
mõ-ti ülähäkspiäi kütatamae loks ülespoolt
(I 76); hõ-üü no-uz ü-lähäkspiäi aur tõun
ülespoolt (I 432)

Osa kohta määratlevaid liitadverbe on moodus-
tatud ka postpositiooniga -suaw 'saadok'.

a-rahaksuaw 'alla': d'ü-ti tagaiz-
d'arguorhe; hõndidnuiof a-rahaksuaw päris
tagajalgü ja saab mööda alla (valge) II 68

si-hisuaw 'männuamae': mänd'i si-hisuaw

D'ēān d'ālgēd vīe tūndull' - lūmes lōkēnd
 sūnnamaand, kuu jēā pālpēd olūd vee lūmes
 nō hō (I 120)

t'ā · hōsuaf 'sīa sēadok, sīamaand' : a · mo
t'ā · hōsuaf - elimne hū · vōn a · nult sīamaand elā-
 sūne hōst' (II 29)

Kõhaad verb võib sageli esineda keskvõrde vormis. Näited:

roistemba 'kangemal' : kuni oli roistemba kuni ole kangemal (I 168)

roistembaks 'kangemale' : letan roistembaks lendanud kangemale (I 122)

roitomb 'kangemal' : a meil on roitomb aga meil on kangemal (I 46)

lähemba 'lõhemale' : hän tuli lähemba ta tuli lõhemale (I 149)

lähemba 'lõhemal' : puhudes podan lähemba lõhemal loistodes peab olema lõhemal (II 299)

lähembaks 'lõhemale' : lähembaks ei mõistitu mõnda lõhemale ei tulgenud minna (I 133)

šüvembaks 'sugavemale' : se arm mõti variku šüvembaks se armult läks sugavamaks (II 285)

tagemba 'tahapoole' : koidi pageni vaha tagemba kuni jõgenes veddi tahapoole (I 99)

tagembaks 'tahapoole' : šina seisatu vaha tagembaks šina seisa veddi tahapoole (II 269)

ilemba 'kõrgemale' : a kundan kergiš nosta ilemba keegi jõulis tusta kõrgemale (I 183)

Küllalt palju on ka sellised kohad verbi, mil-
 lel on lauses kinn- sidus funktsioon. Need ad-
 verbid kuuluvad oma olemuselt küll kohamää-
 rsnade hulka, kuid need on ihusel poole ka
 kinnitavate adverbide ja sidesnadega.

Näited:

kudamane 'kus' : siit külas kudamane el'i
 biha siit külast, kus noormees elas (II 226)

kuhe 'kuhu' : süaime ku undermao / kuhe
 kohtas le-tau me-t's'uoid kuulamine, kuhu koh-
 ta metsesol lendavatel (I 163)

kukõ 'kuhu' : minna jodi's sarasil kukõ es
 koskeni vesi minna hoidma heintel, kuhu vesi
 w sattunud (II 17)

kuhu 'kuhu' : keskele kohtas kuhu mäti l'indu
 keskele, kuhu loks l'ind (I 158)

kunna 'kuhu' : ego l'ieda kunna mandla
 et's'uom w teagi kuhu otama minna (II 90)

kus 'kus' : jodi l'ietla kus kohtas jodi
 saskola jodi teadma, kus kohtas tuli lasta (I 203)

kus 'kust' : l'ingkuir ol'i ogar / kus t'indus
 vedat'et'i rangepuus ol' õnnus, kuhu minna
 vesi (II 17)

ku-z 'kus' : l'uoime ka-i-uot's il'i ku-z,
 d'o:guudet pi-kkarauz'es ol'd'i jome allikat
 vti kus võiksed ajad olud (I 411)

nus 'kus' : lähtev. ell's'ima nus viot lüütla
süüda läks otsima, kus võib leida nuga (I 124)

Sätkohal veel kohasolvelidest, millel on lauses
müügil kohta esmas funktsioon. Need on moodusta-
tud abisõnade 'ni' ja 'ee' abil:

ni ku nna 'kuskile' : nuna nü na ei raske ni
ku nna nuna ei pääse kuskile mufale (II 236)

ni kus 'kuskil' : präs küid ef. ornu ni kus
nööpe ei olnud kuskil (II 236)

ni kü ss 'kuskilt' : ni kü n ei muinu naida
kuskilt ei võinud naida (III 142)

ni ku s 'kuskilt' : nü ga ottaida ef. ornu
ni ku s kuskilt mufalt ei olnud võtta (III 195)

ni nns 'kuskile' : ni nns ei s'ana vihmaises
auga muga vord'uosta kuskile ei olnud vihma-
ga varju minna (II 418)

ni ni z 'kuskilt' : me s's'as k. ef. ornu ni
ni z d'u. oda metsas kus ei olnud kuskilt pru (IV)

ed nns 'kuskilt' : ed nns on ottaida d'engas
kuskilt ei ole raha võtta (II 14)

ee so itton 'mitte kauge, lähedal' : me s's'as
hebo d meel kõvelli ee so itton metsas jaluta-
sid meel kolused lähedal (II 173); sid ei so itton

Pe s's'isuo on sin lähedal on Pe s's'isuo (II 52)

2. AJAADVERIBID

Seege märksaad määrõnad moodustavad te-
se suure adverbide rühma kokamäärõnade kõr-
val ni oma kasutatavuse kuu ka erinevate sõna-
de rohkusest. Apamäärõnad vastavad küsimus-
tele millal? kuras? kuu kaus? mis ajast mis
ajast? Kasutatud materjali hulgas oli kõige
rohkem gaadverbi šit 'süs'. Sellel on ka mit-
meid erikujund : šit ~ šid ~ šidžio ~ šiss aiga ~
šidž ~ šissuoi 'süs' : šit en kiit'äen anduoi
mehere süs andu selle kiit'e mehell (I 46); no
a-butelli-gi šid / ja-rajuoile? kas andats süs
reid, kellelt oli jolenud (I 82); se kuu läht' kod'i/
šit tuli vastav kod'i kuu ka kogu loks, süs
tuli karu vastu (II 54); šid nulle rodi'he stro:šo
nüs hakkas nui hirm (V 84); šidžio Za-ki-
d'iädäne tuli ja süs ka Zahari onule tuli (I 102);
šidž pi:žuzin švi:enu vedimne nüs vedasime
juko neime (V 41); šid Mažukuoil li'en kop-
perh süs Mažukale tuli suur per (I 42);
šid old'i mit'iaizen; Mažin juktaražed süs
old šutvaise ja Možo pirkased (I 57); misra

l'se potsk. oli sissuot ku rdaah'e mul oli
 s'is kuldne kellarahku (I 99); minä si-nn-aga
 o'u oksin minä s'is jooksn (I 163); si-nn-aga
 ku jooksihik peitell' s'is ku surmit maeti
 (I 93); si-nn-aga muottas tuli keno ahvenine
 s'is tuli uolta uude ahvenavel (I 203).

Tüllalt palju on kasutatud ka järgmisi g'a-
 adverbe:

aigašt'si ~ aigašt'si 'varakult': ajoi lehmät
 kod'i agašt'si ajas lehmad varakult koju (I 90);
 löhti aigašt'si mett's'au löknd varakult metsa
 (I 120); ku ondekse löhtlin aigašt'si hommskul
 löknd varakult (I 33)

a-iguoim ~ a-igaizei ~ aiguoin 'vara': iza da
 emä olid' kuortu aguoim da ja emä olid ju-
 ba vara nurnud (II 70); minä nouzin aiguoin
 ma t'awn vara (II 14); pammof ajoi mett's'au
 lehmad rilen aguoim kuondeksesn karjane ajas
 lehmad metsa voga vara hommskul (I 150);
 ku ondeksest ku no-uo ke n a-igaizei hommskul
 kes kuno t'awn, vara (II 273)

ainə ~ aino ~ a-ino ~ a-ih's ~ avn ~ aviz ~ a-ive ~
ainoz 'aina, alati, ikka': mu ardaad mul por-
 med'i ainə si-güzmoitə da mi-öhemba mar-
 ju kogat mul ikka si-gizel hiljem (II 216); a-inoə
 vi-ko-iz ha-ukko ikka veel koer haugus (I 186)

su. omesnaised d'uodl'i spi. rtud a. ino soomlased
 jõid alati jõutust (I 424); a. ino jõidelti puhta-
 han aino hoidmisel puhtana. (I 445); ainogu kõvite
 raukkoy. ostama? kavarad? kas alati kõvite
 kaurlusest kauri ostmas? (I 428); a. ino paha
 miel' on alati on halb tütu (I 107); mi. na a. ino
 ta hnu. l'si lõhkan nuna lõhen alati lammuta
 kaudu (I 31); a. in. apuoin rukis alati rusa-
 tann (I 146); a. in. oli puol' punda ikka oli
 pool naela (I 191); a. i. i. s. ; a. j. el' kü. l' d. m. i. o. i
 ikka sõitis külast külla (I 430); se a. i. i. s. ka. ra-
 vul' l' l' i. t. t. seda alati valvati (II 28); a. i. i. s. oli
 ka kus pehmekas alati oli nagu pehme (I 150);
a. i. i. s. he. bon. ke. s. s. o. d. e. d. e. s. e. p. i. a. i. s. m. o. n. d. o. u. a. i.
 na kufused eespool lõhevalt (II 138); h. i. o. a. i. n. o. z.
 me. f. a. m. j. i. a. s. e. m. o. n. d. l' i. n. a. d. k. a. i. s. d. alati meil
 kallal (II 123)

ammi 'ammur': ol'gi n. i. l. e. n. ammi kas see
 oli v. g. a. ammi (II 135)

d'o. tovo (~sihmas) 'si. a. n. i. ': d. o. t. o. v. o. k. a. n.
 i. t' k. e. t' a. b. e. l. a. l. i. s. i. a. n. i. l. a. n. u. l. l. o. s. n. u. r. e. l. i. k. u. l. t.
 (III 65)

d'ä. l. g. e. r. 'jälle': s. i. d. o. l. i. d'ä. l. g. e. r. k. a. n. a. k. a. s.
 a. b. a. s. s. i. n. o. l. i. j. ä. l. l. e. k. a. l. a. n. i. k. a. s. a. b. a. f. a. s. (I 201)

d'ä. l. g. e. r. 'helfem, sefärel, pörast/poole': s. i. d. o. l.
d'ä. l. g. e. r. o. l. i. J. i. v. a. n. a. m. j. o. n. g. F. i. n. a. t. s. e. f. ä. r. e. l. o. l. i. J. v. a.

huma (II 101)

end ~ end 'enne, varem': ende stari kat
kus oli eeltes enne taolised, kus olid elanud
(I 47); v. l'idgev konz end kas olid kunagi enne?
(I 105); a sa vizes padar meil ende ke. i. l'ell'it l'iha
sarpotis keedets meil enne l'oha (I 25); end om-
bell'it vie araisei puosei enne õmmeldi veel köl-
male allapoole (I 230); no šina kül'it što end
pedrat piutit no sa kuulsid, et enne piutis pot-
ru? (I 32); Ma šukad šed eell'it end sa rodan
doroga šatjukad eland enne tehase ter ääres
(I 60)

endž'imaižeks ~ endž'imaižis kš ~ endž'imai ~ endž'i-
men 'ennekõiks, enteks, kõigepealt': meil endž'i-
maižeks lähtou ššaurand'ogi ššond'isuošpwi
meil kõigepealt läheb ššaurand'ogi ššondisooš (I 51);
tulld'it ššukaj küläž endž'imaižeks tulol kõige-
pealt l'ituko külane (I 71); endž'imaižis müö
ru aduoime šš. l'ezmoich dorogad kõigepealt ehita-
sime me raudteed (I 94); endž'imai sarod'it'it l'au-
d'iks enteks hakkand l'ündi keeles (rääkima) (II 190);
ka šuome endž'imai sa udas kaalusime kõigepealt
laual (I 405)

harvaisev 'harva, hõredalt': pagišou harvaisev
gromkuoich iähen räägib harva kova hädlega
(II 385); harvaisev händöi pütui nähtä me ššas

tida saw metsas harva näha (I 150); karvad
ol'd'i krupnuis / harvaisee hüd'vill'i kalad olid
suured, näkkand harva (II 261)

harvaj ~ harvoin ~ harvaist'si ~ harvaj ~ harvaid
'harva': iilen harvaj ol'i mustid kukkosuud
vaga harva ol' musti kukkend (II 120); harvaid
suur nähti harva saw näha (I 162); häm met-
šas käventes harvaj kieran jükkü rist'si kan-
zare vastav ta metsas kondiodes sattus harva
inimesele vastu (I 122); harvoin kävüdes har-
va käib (I 185); löised mehed mu't'suokes sanut-
li harvaist'si teised mehed kutsuvad meheks har-
va (II 351)

heimarges 'heimagaal': heimarges koos suab-
radel suoi heimagaal kus löi külge (I 69)

hät'k ~ hät'ken ~ hät'ket ~ hät'ked ~ hät'kel 'kama':
het pereked ellet hät'k ihtes need pereked eland
kama koos (II 339); maad'd'at ke'stell'i vä'ge
hät'k jükkid kestid vega kama (II 259); se lü-
bt hät'ken kehtlaola xela jülv kama keetma
(II 213); häma ei hät'ked higuide elä ta ei ela
nuid kama (II 203); e.n hät'ket pidanu ei
pidanud kama (II 59); šid lehm hät'kel liö-
zua kantes šis lehm kama vskles polgvelles
(II 79); mis karvad napsi hät'kere ei pagi šnu kui
karvad loyps kama aega ei roia kumol (II 305)

iga 'aina' : si d meel iga kas nagrelli- saote-
garaišid si s meel aina naendi ai us järve-
taguseid (II 204)

i-ganai ~ i-ganaj ~ i-ganaj ~ i-ganai 'ialgu, ku-
ragi' : si-ga e f. ornu i-ganaj e. läpäs seal
ed olnud ialgu elavikke (II 127); si-ga ol'i
mu-guoin'e laaga / i-ganai siš'si kanan d'a. se
e. i. kä. veruu seal oli selline laaga, et kuragi
mõnuse jälg ed olnud kõrnuud (II 127); i-ganaj e
hi. kē. g. kä. viini sinna, ialgu kegu e kä. nuid
seal (II 145); e. nambat i. n. hi. kō i-ganai hi. i. ht
su. ad' bod enam e sega ialgu ishtigi pulma
(II 54)

kieras 'kohe' : muži k kieras kakskimeis
kariš's mees pakkus kohe 25 (II 125)

ki-eraz 'akitselt, akki' : ki-eraz. bri. hall'su
ka duor akitselt pots kaalus (II 138)

ko. dv ~ ko. dvan ~ ko. dvan 'kava' : ku. deknud
si et ko. dv aigad o. solau kudud on kava aega
(II 166); ko. dvan piörüu zirk arann. edis kava
pöörles pugli ees (II 77); ko. dvan a. igat k. si's
kestas kava aega (I 405)

kons ~ ko. nuz 'ku, millal' : kons ku. dey. kō. sken
o. l'ime millal ol'ne kukest (I 193); pi. d'ell'i
konz he. l' i. z. / ka. na. el da ku. kuor ho. jankē
millal jodanid 4-5 kava ja kukke nendē kor (II 119)

oredgi konz d'o k'lid su adnu kas oled ku-
nagi loakatit teinud (I 400); me janz kiläi konz
ku tuli meie kilasse kui tuli (I 428); konz
o-stell'it ra ukas nullal osteti poest (I 428)

ku-h'i 'kun, ni kama' : no ku-h'i ei vi. Humu
ka jü-züi no kun ei vettinud, ni jüis (I 449)
mo-hi kieraad 'monkord' : mo-hi kieraad meil
oli verek teigan monkord oli meil vene taga
(I 445)

mü-ss. aaga 'mum afal' : meil mü-ss. aaga hi
konz ei su ad'ltu turt meil mum afal kura-
gi ei tahtud tulda (III 79)

mü-öha ~ mü-öha ~ mü-öha-st'si 'hülja' : kurohõie
heon kudam ko'si l'i, idem mü-öha sügüzes
kulubest, mela müditi vöga hülja sügüsel (II 395);
su mi löht' me-st'saz d'o mü-öha kuno löks met-
sast ju hülja (I 415); d'o mü-öha /ehtai'e l juba
on hülja, öhtul (II 126); ko-st'si mü-öha tul'm-
me monkord tulme hülja (I 17); ehtai'is
löhkel mü-öha-st'si kod'i öhtul löhed hülja
kogu (II 41)

h'i-gü ~ hügü ~ hügüde 'müid' : no lö-htäu
hügü mu otäre no lähme müid noodal (I III);
no hügü otämme Jltan tasuon müid otame
Jlpa talu (I 66); hügü naiseel löhtäu 'müid'
raseel löheval (I 64); hügü orem müid väi-zü-

ni niid olen mina värsnuol (I 91); a-mbu nügi-
de Tulista niid (I 30); siire kohtare nü-
gide hi pu ei karva nia kohale ei karva niid
 punge (I 92); nügide le rava a-janne Suopu
 niid kiresti sordame Suopuse (I 432).

opä.t' ~ opä.t' ~ opä.d' ~ opätt' 'taas': siid
 oli opä.t' Padozoran d'ärv sis ole jälle Pat-
 järve järve (I 434); i siid opätt' i ajan kod'i
 ja sis sordangu jälle kogu (I 101); opä.d'
 d'u: oknu lü: ömäs taas jookseb lööma (II 327);
opä.t' sto: nan taga i: stult' jälle istunud lauas
 (I 59)

parahill'e 'parafasti': parahill'e oli se hepa
 kuulu; a: b parafasti oli see nende kuulumise aeg
 (II 236)

pu tkahere 'pikalt, pikka aega': se tuli pi: ka-
here Tsannan d'oged niid'ol: see tuli pi: kalt
 Tsannapöge niid'ol (I 156)

po stopanno 'pidevalt': heill' oli: postopanno
 karken aigan neil oli pidevalt aega (II 61)

pu akni:st's'i ~ puaknu 'sageli, sagedasti':
 i: st'ezukendil't' pu-aknu:st's'i me: jan d'ä: r'ihle
 laskund sageli me: järvedele (II 142); het suut-
 š'epad meill' ol'd'; puakni:st's'i neid sindamisi
 meil oli sagedasti (II 24); niid puaknu kuule-
 li: nime siida Pešas me kuulame sageli seda

Pessit (III 37)

po-to-m ~ po-tom 'parast, siis' : a po-to-m ku-l-
d'i küläi aga nīs tulid külanē (I 55); po-tom
ni-leev pā-inuv parast tuli mulle meelde (I 107);
po-to-m šid nū-sai ki-rušuzdi-erod parast
olē mul kirjatsōd (I 104); po-to-m nī-tānd-
ak-ku tu-l'i parast kui tuli loikus-eg (I 38)
he-bom va-ētāš-l'š'in te-legai da po-to-m a-ruoim
Pe-trovskuohe kolme rakendān's vankri etē
ja sōhn nīs Petro-skorē (I 81)

se-ič's'a-s ~ se-ič's'an 'kohe' : nūō se-ič's'a-s-
ko gošimne ku-ivad pedakāš' ne koryan-ne kohe
kuva mānē (I 448); kōiz mā-hn't se-ič's'a-s
koer hōppas kohe (I 117); e-mānd nū:hi se-ič's'an-
i-šandare sa-nuv perenāne lāks ja sōtles kohe
peretmehē (III 50)

skīg:du ~ skīā:du 'kohe' : skīā:du d'a-uhonē-
oren ko-d'i tu-snu kohe olen jahudega kōpi tul-
nud (I 318); jēš'i ken es skīg:du vastannu ku-
kegi kohe es hōrdand (II 301)

l'eravaš ~ l'e-ravaš - l'e-ram 'varsti pea':
l'eravaš l'indu ku-sou varsti lind nūēb
(I 159); se un'i pān'i kādē l'eravaš se un'i
lāitus varsti (I 116); ā'ski l'e-ram mi-ehere
mā:nes alles sīs varsti lāhed mehell (III 12)

toizern-avga 'mōnkorē' n'et toizern-avga

kuu isa-d. ema ei mõeldu ugodida mõnikord
 kuu sa ja ema ei võinud arvatagi (II 349)

toko ~ tõk 'ikka, alati, aina': toko prot-
 si: kuo: t's' aino lega alati ehk kus tõi d (I 73);
 mina kätte toko t's'o k'iu ma: kates mina
 ainult kätt jultsa kändades (I 104)

tošt's'i ~ tošt's'i ~ toitl's'i ~ toitl's'i 'vahel, mõni-
 kord': tošt's'i sihesuav spuaime mõnikord
 ni kaua rindlenime (I 410); tošt's'i kas kō: z'i's
 ve: t'ies ro: kōt ja: hi mõnikord tulid kätte
 pärs verised rakud (I 432); toitl's'i jodelit' nai-
 sed raznojuot prōs k'ed mõnikord kordn'ed naised
 vrdnevad noipe (II 390); toitl's'i vie panel'in
 niku vägõvāt t's'opud zavatittu o mõnikord pa-
 rna veel väga kangeid tued (II 222)

vahnas ~ va: hnas ~ va: hnan 'vanasti' meil
vahnas samuti meil öeldi vanasti (II 152); min-
 klai se oli diatiltu vahnas keskre dorogad
 liskamatta miks se oli vanasti j'etud te
 keskele liskamata (II 220)

vasta 'alles': vasta k'igiz'id naida alles
 jõudn'ed naise vitta (II 150)

vav 'alles': tošpäivam vav herastume
 lehel päeval alles ärkanime (I 392); päivā vav
 zavedit' nosta päev alles hakkas tõusma (I 391)

va: i: ku '(ku) ainult': hō n va: i: ku ve: nat

re: hat pa-gi:z ka kui ainult vene keelt rääkis
(I 92); re: oli va-i:ku naine ka ol' a:ja naise
võtmud (II 81); va-i:ku e: i: d'õ: i: ma: i: en-ki: eran
a: mbrui koke, kui enimest korda tulistas (I 186)
Si: n. su: adusi va-i: kui v: ed'i n: moodsi raud
v: di (I 424)

vo: kura: t 'just, pärs': ko: d'i tu: l'i vo: kura: t
ka: grian si: emendon a: i: ga ko: fu tuli just kaera küt-
vanuse ajal (II 287); me: i: ll-ol'i he: i: t'õ: ud go: s'õ: i: s
vo: kura: t ro: s'tavaad vaste meel ol' neiu külas
just enne jõulu (III 11)

vä: hä 'harva': vä: hä na: ine hä: netta ro: d'i
harva suhtetas naime ilma temata (II 291)

ä: ski ~ ä: ski 'alles, a:ja': si: d ä: ski ko: d'i
läht' pa: go: sis alles karu põgenes (II 54); ä: ski
pa: nnu: suat li: edama: i: alles sis sei korjus
teada (I 151); ä: s'ki t'õ: rouu mi: e: hore mä: nes
alles sis pea lähed mehele (III 12)

i: hta: n. a: i: ga 'samal ajal': i: hta: n. a: i: ga
ku: f i: zä ol' emä ku: ol' t'i samal ajal kui ta
ja ema murid (I 89)

Küllalt palju on jutustaja kasutanud ka
päevi ja aastavegu märkavaid a: ja: d verbe.
e: glöi 'võle': vä: gi: d'õ: u: d'õ: e: glöi kas kogel
u: d'õ: d'õ: võle (V 78)

ehtaižin ~ ehtas ~ e. htaiz'in 'õhtul' : tu. nemme
e. htaiz'in sen stu. amussuuta tuleme õhtul selle
 maaga juurde (I 424); oli mingi ism ehtas
 õhtul olv mingi ilu (II 24); ism pa. kaine oli
e. htaiz'in õhtul olv pakasene ilu (I 97)

e. h'dž'imazargen 'esmaspäeval' : e. h'dž'imazar-
gen müö tu. oime kaks he. bod esmaspäeval me
 tõime kaks hobast (I 440)

e. h't's'päivän 'esimesel päeval' : a. pa. inuoid
 ajell'i. a. idav šigan e. h't's'päivän aga karpand
 ajas'id kapa xal esimesel päeval (I 39)

huomen 'homme' : šinnapiäi huomen matkad
 d'atkaime šinnapooli jatkame homme te. konda
 (V 92)

huondeksel ~ hu. ondeksest ~ hu. ondeksest 'hommik-
kul' : hu. ondeksest o. t'imme he. bon hommikul võt-
 sime hobuse (I 108); müö hu. ondeksest x. d. kodli-
 pan kod'i tu. oime me tõime selle kapa hommikul
 koju (I 108); vana mi. ndas hu. onen vala mind
 hommikul (III 14); t'ä. nō hu. ondes hōm mi. nuy-
 kē x. i. i. lō. htonu tona hommikul ta minn-
 ga ei lō. mōlki (I 150)

isda puoset 'õhtupoole' : isda puoset kui
 nurgis nui. l't' õhtupoole kui sōid lō. unat (I 65)

kēstarren 'kesktalvel' : se kēstarren ei
 d'ouclanu tu. rda ambrunat ta kesktalvel

ei jõudnud tulla laskma (I 119)

kezan ~ kezaan ~ ke-zan 'suvel': lõmmõn-
ke-zan mü-moit ka-zvan soofal suvel karab
 murekawl (I 52); toite oli kezaan Ema-gä-m-jär
 leine oli suvel Netri Maarga päev (I 74); ajarem-
 me kezan venehes sihe dorogai suav suame lara-
 liselt suvel venege sia taw (I 45)

kezaizenn aaga 'suveajal': ihten kezan oli
 buab diani rapit kallõmas kezaizenn aaga
 rikskord oli vanaema jäänud niul lapsi vaata-
 ma (I 48)

keväden 'kevadl': ke-väden tuli meil me
 järele ka-ra mu:ottas kevadel tuli meil veel
 järele kala noota (I 29); keväden ku müö vene-
 hit Hervasime kevadel ku me veneel torvasime
 (I 44)

ke-väs puoset 'kevadepool': ke-väs puoset
 su-mit su-nas kaš 'kevadepool' luno hakkas
 sulama (I 103)

ke-väs ruot 'kevadepool': ko d'i hiö kähli-
ke-väs ruot kogu lakked noel kevadepool (I 105)

sügüzen ~ sügüzen ~ sügüzens 'sügüzel': toizen
 kartofelat süüme senso sügüzen teise kartuli
 söme samol sügüzel (I 116); meil roppizus on
sügüzen kählipuoset a-mbunõ meil loppes sel
 sügüzel karyakt (I 118)

ta.rven 'talvel' : ta.rven sü.re.t tü.neol. old'i
talvel ol' kova tuul (I 431); ta.rven hõn. kö-
vii vas kü.l'id miõ talvel ta kõi vael mööda
kuland (I 66)

tal'vict'si 'talviti' : do rogaol old'i tal'vict'si
suoid i dā'v'id miõ'i teol kulgenid talviti
soid ja pärvel mööda (II 49)

tä.näpä 'täna' : tä.näpä vä.hä.g.ä ku.omen
li.zadame tarna vae, aga kumme lise (I 110)

üi'ed miõf 'öösti' : kesle üi'ed miõf aino
l'süol't vesle öösti aino kummitas (I 48)

üi'el ~ üi's 'öösti' : muna omaa p'd'i'n
kind'i üi'el 'muna hoidein endo omi öösti
kõnni (I 142); mille ef omaa spo.kojad üi's
magata mul ei olund öösti raku magada
(I 141)

ü.õa 'öösel' : ü.õa magates no.stattai
miholav sta.ruska 'öösel magades äratas
mihol vanaest (I 110)

3. VIISIADVERBID

Näss määrsonad väljendavad seisundist ja tegemuse või oleku näss. Enevast nässadverbe leidub lühide nurdes rohkem kui teise määrsonu, paljud nässadverbe on kantatud kõigest paar kohta. Nässmäärsonu on arenenud peamiselt kõrgest sõnalühendist, reahulgas ka verbiidest.

Kõige rohkem on nässadverbiidest kantatud:

hingga 'nä, nõnda': ištun hingga kui pu olen
t'su: amu istun nūmoodo pool tunni (I 102);
oruž dan sen hingg o'tin võtta nū pu'ssi (I 30);
ku i't'e hingga da ngakset ki t's'erdatto kuidas
nū jalaseid paavitata? (II 21); šit pu nod hingga
s's keeraal nū (I 194); a hingga kui do rogaal-
müoi kõ-veltes aga nū nagu teid mööda kõtes
(I 418); hingga t'i edad da/ko:ram misseta
ka ukun ja haukus nū kui koer (I 94)

On kantatud ka adverbi hingga; hingga
'nū ja nū': mi-na samun ka hingga; hingga
'ma ütlen nū ja nū' (I 13) klāmame adverb kuulub
aga kõrges nässides verbi samun 'ütlen' juur-
de.

Palju enne ka teist sama tähendusega adver-
bi nuga 'nii, niisama': nuga kiändirõõ' üles
keeldelal' nii keeras voga kergesti (I 393); i nuga
hii-vä ol'i ja nii oli hea (I 405); ka i nuga?
kuidas nii? (I 412); i nuga kõverou d'oga it-
kunar a suidmüöt ja nii kõis pga akra laga
(I 70); nuga ambullit pedruoid' nii lastend
põtru (I 147); koidit' nuga viisastannou ev
sua karu ev saa olla niisama kaval (I 128);
ki-ved ol'dit' nugomast sü-ved kiind olid ni
suured (I 173).

Teised tekstides kasutatud viisi-määrsonad on
järgmised:

abidal'i 'murelskult': sen abidal'i it'k ni
murelskult nuttis (II 212); se it'ked't pit'kahere i

abidal'i 'sis nutis kaus ja murelskult' (II 63)

arast's'i - a-rast's'i 'alasti': rapred vi-ritau
d'ei-ri a-rast's'i lapred magavad pois alasti
(II 108); arast's'i d'uoõs kiliispiät saravle 'alar-
ti jookns saunast lakka (II 407)

armahal'i 'arusaalt': sen armahal'i sõndav
kavatlada 'nii arusaalt kasvatab siind (II 306)

a-stud'i 'jala': läht'ia be-s'õdau d'e-s'su a-s-
tud'i 'läkõn õhtul jala Dessuure (II 28)

bohatal'i 'rikkalt': ellett' bohatal'i eland
rikkalt (II 175); voimakas eläi samitau kuf-eläi

võrvali: i bokattali: võimas elavik seldakse, kui
elab võrgvalt ja jõukalt (I 47)

boict'saist'si 'nobedalt': boict'saist'si jodi edes-
tagašin duoksendesta päiv. ünnäi 'nobedalt' jodi
edam-lagan jooksuma jäies läbi (II 245);

bo-kattavav 'kiijeli': pri-vask oli keel jooku-
võ-käizien / bo-kattavav aljupunk oli neel revolvi kül-
jeli (II 311)

bokin 'xrist's': hio uget jodelit bokin ühtes
d'argakness naol hoidnid kege xrist's ühel palasel
(II 204)

bo-sakaist'si 'keskmiselt, moddukalt': bo-sakaist'si
e.lett' eland keskmiselt (I 90)

d'agedali 'raskelt': hebo d'agedali ved'i nugi-
nuoile hobune raskelt vedas surmuavale (II 264)

d'u-ord'a-rgav 'jooknyalu': d'u-ord'a-rgav kül-
d'r vellienu jooknyalu tulud verna pundi (II 272);

e-desta-gare ~ e-destagaiz'in 'edam-lagan':
a-ins küj o-pu kö-venä e-desta-gare tsä-rih kodm
lö-hise proov käia tsuare palee puures edam-
tagan (III 275); ve.lett'-on do-rgad e-destagaiz'in
kö-vermas 'venel on tüel modda edam-lagan
kõrmas (III 294)

end'ist'si 'endiselt': ollau ründugraudan i
panou end'ist'si võta laud ja pane endiselt
(II 302)

erise 'eraldi': Vaša da Ivan / hied erise ellett
Vaša ja Ivan eland eraldi (I 67); ruattod
vedimne erise kohyima otsime eraldi (I 205)

gru-bo 'toorelt': „no-uz“ mi lle gru-bo sai-
nur „toxe“ utles mulle toorelt (II 245)

ha-waizee 'hõredalt, aeg-ajalt': pa-himne
ha-waizee pu-azitui ke-skoi šinna 'panome
hõredalt sinna kõgatu vaheli (I 181); ha-waizee
vaj-ol'i pu-kuv pu-hut aj-ajalt vaid olud mõned
puud (II 130)

hi-l'lašt'si 'tasa, võrdselt, võrdsuval': i nu-ga
pu-idd'i hi-l'lašt'si ku-i ja nü laks tasa mööda
(II 36); mõ-hin t'sa-batvots hi-l'lašt'si laktm võrk-
selt saabastes (I 106); a-jell'i ku-l'idnuö hi-l'lašt'si
sõtkid tasaken kulast kulla (I 88); lõ-ht hi-l'lašt-
t'si ma tkammav laks tasa kõndima (I 144);
õo-kt'i re va-nu hi-l'lašt'si tõkat velgus võrdsu-
val (I 402)

hoikašt'si 'õhukeselt': hoikašt'si õigell'i õlg'dmno
laotati õhukeselt õlgedele (II 197)

hi-vrn - hi-vrn 'hästi, õigesti, õieti, täpselt kooli-

kalt': kui šille hi-vrn sa-nuda kuidas nelle
õigesti õelda (I 88); šida em vuoi muna hi-vrn
sa-nuda seida ma ed oska õigesti õelda (I 449);
ed lopettu hi-vrn me-t'suord ed tapetud hästi
meetsiseid (I 166); hi-vrn ali pa-huoin on ru-attu

kas on hästi või halvasti tehtud (I 379); kahte nel-
mi chere šis-re hii-von su. a. jada kaks meest
võinud sellega hästi sõuda (I 442); kaht'suor hii-von
t'elegeri vaatas hoolikalt vankrit (II 17); nuna
nuava hii-von kall'sonow nuna hakkasid hästi
vaatama (I 115); hii-von ei märitanu täpselt
ei mõlunud (II 63)

hii-väizerna 'kaurist': pägizē hii-väizerna
räägi kauristi (III 48)

hii-väizere 'sobralikult': häire hii-väizere
sta-tik sa-nū taat ütles talle sobralikult (III 317)

hii-väst's' 'sobralikult': häire sta-tik hii-väst's'
sa-nu talle taat sobralikult ütles (III 319)

ilmit'e 'ilms': ol'd'r kohnishan izans / i. lah-
nan izans / ilmit'e ei samu nähti h'it 'olud tal-
li haldjas ja lauda haldjas, ilms ei saanud riid
raha (II 129)

ic't'seki 'omaette, endamaisi': meic't'sud dūmaitt's'
ic't'seki tudruk mõles endamaisi (III 12); šit dū-
maitt's'or ic't'seki nis nutleb endamaisi (III 265)

kalukag ras 'kalakuts': kōtken kuondet-
se n. magazin muzikantse kalukagras kama
komunikul magazin nühga kalakuts (III 75)

kahtse 'kaheken': pōras pōd'i pūl'ida kahtse
saega pōd'i kaheken saagima (II 373); ihten-
aizos pōd'i kahtse sōutla ihe aeruga pōd'i kahe-

ken suudma (I 445)

kahten 'kaheken' : oravad ambumaa ehim kä-
vell'i; kahten oravad laskmas käeldi vareu kahe-
ken (II 179); biha, ts'ut kävell'i koos kahten
ihten, i konz, i kosmen joodid kindlused kuuq
kaheken koos ja kuuu kolmeken (II 31)

kaht'i's'i's'i 'kaheken' : kaht'i's'i's'i ku oime i' heu
ru g'ist kaheken tõime rehte rukst (I 90)

kaunhel'i 'kaunilt, ilusti' : kaunas ts'urust hel'-
get'i; kaunhel'i kallas kulpused koluseid kaun-
nilt (II 19)

kebd'edal'i 'kergelt, helpsalt' : si t jokuu
ku oh i' ley kebd'edal'i sis tule toht väga ker-
gesti lahti (I 415); kuidu eros kebd'edal'i kind
eraldus kergelt (II 241)

kebd'edem 'kergemalt' : ni da kind'edem valtan-
tas / si da kebd'edem he bore ve daada muu la kugi-
vanalt valjastad, seda kergemalt hobuse veab (II 53)

kebd'uta's'i's'i 'julistelt' : kuw t's k's jūdōst pa-
nor i'len kebd'uta's'i's'i ugem-jia-re kuw 5-6 jumda
pauet joud jūst'i ree peale (I 324)

keskekka 'omavahel, sekeski' : su nu da veri
keskekka šivel'i zut'i, ajades kuuu ja vesi sekeski's
seguvusel ajades (II 30)

keskenav 'sekeski, omavahel' : spuo'i'lt'i aino
keskenav aino vauddesid omavahel (II 272);

kind'edali 'tihedalt': siit se-^hjuu paneel kind-
d'edali siis kuu selle paneel tihedalt (I 401);
paneele seinale hõõgu kind'edali paneel seinale va-
ga tihedalt (II 15)

kind'edelems 'tihedamalt': sõn d'o kind'it'
valit'astukses kind'edelems ta pingutas valjad ti-
hedamalt (II 52)

kirehes ~ kirehez 'kiresti': kirehez d'uoksenda-
les pada kuuluv kašalim kiresti poostes pott
laks kotis wuber (II 303); kirehti d'uosta kirehes
formas kiresti pookima (II 302)

kirehustsi 'kiresti': meil keel malle, üle n
kirehustsi meil need, kes töötavad väga kiresti. (II 383)

korone 'kolmekesi': jodelu mändi korone
neltõne peab minema kolmekesi või neljakesi (II 96)

kohtasree 'otse': mõnime kohtasree heale
lõkime otse nende poole (II 211); keu ka-^hšuoš d'ist-
šikanzašwai kohtasree i veñeläl'i ku vaatas mi-
neste poole otse ja lõbusasti. (II 10)

kohtasrei 'päraui': siit jodeli muga avaria
truba i ukse kohtasree siis jodeli avaria ka
suutsutoru ja ukse päraui (II 403)

korastši 'kõvasti': siit ki-^hšime korastši
tukeku siis keevamine kõvasti kompu (I 406)

kruto 'akko, järsku, nuttu': w kruto suu-
suaru luumu w sulanud nuttu (I 409); kruto

sumu sul'i kü lās hani salas külas akka (II 222);
koirand riley kruto haukus kalli koirand hakka-
sid väga järsku haukuma (I 149)

krutoš's'i 'akke': emant krutoš's'i; verava yrophi-
umbeo perunane lor akka varava konna (II 118)

kui - kui't'e 'kuidas': en l'ieda kui't'e kutsut-
li ei tea, kuidas kutsuti (I 68); nu kui't'egri
suad'i no ta kuidagi (II 13); ka, š's uon kui't'e
re:zi na ngen' matawn kuidas ven toolas (I 451);
ka, š's'og kui hōy ka grāt suan š'i-ōmē'i vaatan
kuidas ta hakkab kaira sööma (I 107)

(ni) kui 'nille kuidagi': ei š'a ni kui duoda
ei või nille kuidagi juua (II 60); š'e ei mahtu
ni kui see ei mahtunud kuidagi (II 295); nikuj-
ei vuo'i leikata kuidagi ei või lõigata (II 61); ei
vuo'i po. d'oid'ida ^{(ni) kui} vuo ei oska nille kuidagi lõhe-
reda (I 163)

kuivasse 'kuivalt': kēn. ol'i suyat hambahao
š'üödi kuivasse kellel olid tugevad hambad, siid
kuivalt (II 197)

käzi'n ~ kä-zi'n 'käitsi': š'i. d. opō. š' va. l'ail'li
kä-zi'n sis jälle š'tkutv käitsi (II 191); sen nuo-
raizen vedat' käzi'n 'selle noõw vedas käitsi' (II 335)

l'ugizē 'laugfalt, pükkanuss': takkozi nime l'iu-
guizē 'ihunne pükkanuss' (I 327)

lā-ke kōš's'i 'lähetsikku': l'i. enou lā-ke kōš's'i

tule lähesivkku (II 283)

lämmäli 'soojalt' : lämmäl : paistuv pärv
 päike paistis soojalt (I 153)

lihidoäst'si 'lihidoalt' : kui lihidoäst'si pärädi-
 oittar - on lihit kevaz kui lihidoalt nirstab, on
 lihike kevast (I 346)

raškali 'lavalt' : košil'i, iilen raškali
 nistid väga lavalt (I 337)

sofko 'tabavalt' : kepiw sofko liöi kes
 tabavalt lõi (II 179)

soitokkali 'lavalt' : toze lendel'it soitok-
kali lendand ka lavalt (II 121)

sujali 'kõvasti, tugevasti' : apuime imbäri'i
 kirvehesi hürn sujali lõane enda urides kiwega
 väga kõvasti (II 240); uhoz iilen sujali : moga
 väga kõvasti (II 308); su-jali : dārgan raškād
 vašk (astusid) tugevasti jalaga pörandale (I 418)

maštadi 'andekalt, võimekalt' : se-pidi suad'i-
 do ma-štadi : se-pidi tegema andekalt (I 408)

maškadi 'jala' : kui stuaros - sog rassi' zou/
 kudamas ki-lät /ma-škadi : mä-ndä : kui valla-
 vanem nirstub uumea kusagile kutane jala (I 453)

niötpäivä 'möödapäeva' : olamme niötpäi-
väi : va olamme vastpäivä : olame möödapäeva
 võt võtame vastupäeva (I 63)

niötküles 'päikeses' : mänön niötküres

lähed jõutundes (III 395)

na-rieko 'meelega, tahtlikult' na-rieko keid i
spo-riit meelega ved nõiduski (III 55); isa na-rieko
võrandaõitlan, ajan ederepiäi isa meelega sõitis
veds ettepoole (II 347); sina na-rieko moodan
hämäs tüüritis oma eluataand nund meelega (II 141)

oigedaw 'otse' : mõndi oigedaw peadare
läksid otse põllule (II 173); sargamo tuli ain oige-
daw murk tuli alati otse (II 373); se müü samall
juba kudam oigedaw oli seda me kutsumine pi-
giks, mis oli otse (I 385); lü-ikka oigedaw li-ptsäga
lähne otsetud liptsäga (I 184)

oberat'el'no 'vältimatult, paratamatult' : obera-
tel'no post'si d'oga heic'sut kaden antez brihat
sarrus, izan himeb paratamatult iga neri kätt
andes kutsus noormeest saarmega (II 357)

okuratno 'ettevaatlikult' : ilen okuratno
naizem, präpovke - otell'i voga ettevaatlikult
võeti naise paratlik (II 285)

o.kuro-ht 'otse' : vi o.kuro-ht - ambuo kes-
kuzin karut'i ma-hav 'veel tulistas otse keset
kohta (III 128)

pahast'si 'halvasti' : oli nuna kaa rapust'itta pa-
hast'si kõik maa oli halvasti maha jätud (I 46)

pahuorn 'halvasti, pahasti' : ugi pahuorn oli
sarrattu üks oli halvasti muletud (II 118); kudamat

pahuoin sü.õdelt' da du.õdelt' koda halvasti söö-
detv ja poodetv (II 81); hinda pida'ska's pahuoin
hakkas temast halvasti mõtlema (II 134)

pa:iem ~ paremp ~ pa:ieub meelsamino, pigenimi,
paremini': pa:iem surin püüml'i, i.õ'se'se
meelsamino valtsid endale nenna (III 212); mi da
pa:ieup heit ka:zvatad mola paremno neid
kanatad (II 307); ol'o miõ pa:iem heit ti.õ:õ'mme
me taad'sime ju paremno kuo nenna (I 99);
pa:iem ka:zvetan sa:pes lapsed kanavad pa-
remno (II 315); pa:ieub müöd'i arefaisese meel-
samino müüsid arefaiselt (II 115), ko is vainun
õ't hennõ pa:ieub koer võllis paremini lötta
nna (II 178)

pe:ito, t'si ~ pestos 'salaja, salanurk salamahti':
Omelt'ka ol'i pestos männi mett'sa Omelke ol'
salaja metsa lät'mud (II 98); ko i.õ'en a:igan pe:ito,
t'si küti kogu aeg nutetas salaja (II 354);
pe:ito, t'si hänen ka:z'es salaja tema naxe eest
(I 380); süred d'engad maksett' pe:ito, t'si salaja
makrid nuri rahand (II 296)

pe:ustahere 'pukuti': se mar mäh'i kesked
d'õvedmiõ'i pe:ustahere se saar ol' pukuti pät-
te keskel (I 433)

pe:t'uz 'pukuti': a.õ:õf-ukõmbembel' ol' pe:t'uz
muaha aga kuo vkerkaar ol' pukuti maho (I 349)

piärekööst'si 'pealstikku, ülestikku': kaks
randat piärekööst'si omestus kaks airt üles-
tikku omeldud (I 250); he.t panime piäre-
kööst'si need panime pealstikku (I 181); on kaks
l'surkat piärekööst'si on kaks paku ülestikku
(I 183)

po.suenna 'kordamööda, vaheldumisi': ka. htem
po.suenna ka. noluime kakteen kordamööda kord-
sime (I 448)

prostos't'si 'hawlukult': a kus nunga prostos't'si
nawd da prostos't'si i elös ni kus hawlukult
wlad nase, nis tawalselt elad ka (III 46)

puhtahal'i ~ puhtakos't'si 'puhtalt, puhtasti':
pud'i ill'sedow wladala ilen puhtahal'i pud'i
kai tuma waga puhtalt (koralukult) (II 92); se-
wi pagi'2 w. waks hiwin ipuhtahal'i ka raike
ka wene keelt hawt ja puhtalt (I 100); ew marjam
hiwin puhtahal'i pagi'2a ew osanud waga puhtalt
raikida (II 307); wadaw biha l'ibo r'ei't's'ut
poim ilen puhtahal'i wad'as nulline pors
w'i l'idruk kajas waga puhtasti marja (II 20)

puarakkal'i 'paarw, paarikaupa': gos'tat
ka w'i'lli puarakkal'i wadad kaisid paarikaupa
(III 60)

pu.aruilla 'paarw, paarikaupa': d'od't's'imeel
a. rno leudet't' pu.aruilla luges lendarid

aina paawkaupa (II 150)

jõdõmä jõst'si 'kõlbmatult, sobimatult': suvit-
nu on jõdõmä jõst'si kui riiti on rietunud
kõlbmatult nagu hernehornutes (II 307)

ravedal'i 'jõukalt, ukkalt': ravedal'i elletti
elard jõukalt (I 65); küö e. lletti iilen raveda-
l'i nad elard waga jõukalt (II 314)

hindakõst'si 'kõrwuti, rinnastikku': magastm-
ne kaw pere hindakõst'si magastme kõgu pere-
ga kõrwuti (II 283); ka. riat pa. hime hindakõst
s'i need kwnad pa. hime kõrwuti (I 400)

ristar röstäi 'rõsti-rõsti': rie sarull'i; ristar
röstäi veel oeldi risti-rõsti (I 395)

sagedaumbal'i 'paksemalt, tihedamalt': kall'i-
ras sagedaumbal'i kichü kallas keeb paksemalt
(II 339)

sograsno 'üksmeelselt': wahrenbad elletti iilen
sograsno wanemaad elard waga üksmeelselt (II 342)

spi. ltsial'no 'eriliselt, eriti': mü. ö. ien spi. ltsial'
no mugomat pi. uolafad 'meie eriti olime selli-
sed püüdfad (I 194)

spokõrno 'rahulskult': s'it sen iien spokõrno
magadlas nüs sellil oöl magad rahulskult (I 130)

sprovol'i 'wähehaawal': sarail küw sprovol'i
lakas küwas wähehaawal (I 328)

stro. šno 'hinnasti': kaw stro. šno kaw nua

le. kuu järs hirmsasti kogu maa otses (I 354)

se. lgas 'ratsa' : ehtajiss - a. jamma se. lgas

ko. di. ohtul sordame ratsa kogu (II 162)

širumirun 'põlle-palle, segamun' : kerr. old'r
kui kakat pois sugumatta širumirun kellel olid
juuksed peas kannumata põlle-palle (II 126)

šiväli 'sugavalt' : krr. istuj. ilen šiväli muas
krr. olv väga sugavalt muas (II 97)

zaddahperio 'edan-lagan' : zaddahperio turou
kakskime viistad edan-lagan tuleb 20 versta
(II 413)

zapravno 'joukalt' : ta muoimprogad eliti zapr-
avno talupojad eland joukalt (II 173)

zo. tperiod 'edan-lagan' : he. l'kiime v. ott-
oren. Täis a. jamm zo. tperiod 40 aastat olen sin
sõudnud edan-lagan (II 120)

žuakaval 'kuumalt' : päivüör pastuos ilen
žuaraval : põike paistis väga kuumalt (II 307);
verando paluof. ilen žuaraval tulerit põles
väga kuumalt (II 255)

tagasperregu 'tagurpudi' : i. t's'e tagasper-
regu mäne kro. vat'se su. ad se lõheb tagurpudi
voodi juurde (II 21); mäne ravai suai tagasper-
regu auru lavani tagurpudi (I 123)

taknu. t'si 'tammu kaudu' : ku taknu. t'si
lõ. klet siemenmuas ku tammu kaudu lõhed

kilvama (II 107)

ta-ikav 'täpselt': ta-ikav jodi a-vasia täpselt
jodi avama (I 402)

t'eravas ~ t'eravas'si ~ t'eram ~ t'eroumb ~ t'eramp
'kürestis': lakkä t'eramp tahnare lähne kürestis
lauta (II 79); avaiela t'eram ke-skinu'ses liä-
vaj-uk'si ava ruttu keskuse lauda uk's (II 113);
nouze t'eram magadospöi toux kürestis wles
(II 141); hässe t'eravas nosta manu ed ta ed
saanud kürestis tusta (I 121); si't t'eravas'si
maad'ime turen sis kürestis tegime tult (I 142);
eng-vüi tädä t'eram, kud hi maalla seda ed
saa kuidagi küremine liha (II 351)

to-des 'tõsiselt, tõemalt': ka to-des no pä-
rs tõsiselt (III 284)

to-iz'm 'teisiti': hi-g-eletau d'o to-iz'm
rünel elatakse ju teisiti (III 87)

tokkuw 'aukalt, mõõdukalt': era tühedä'd
bõ'ize / a pagize tokkuw ara tihpa lobse, roogi
mõõdukalt (II 369)

tokk'ut'os'si 'mõtetult, arutult': kunga pa-
gost'si mehed i naised tokk'ut'os'si ni roeksid
mõtetult mehed ja naised (II 369)

t'somal'i 'ilusti': se oli suad'iltu t'somal'i
see oli leitud ilusti (II 395)

tukma's'si 'mutult': suvill't tukma's'si

riietusid metult (III 42)

turbedal'i 'ukkesti' : turbedal'i bu arum
judaan ukkesti peab jodu (III 104)

vakkani 'lase, vakselt' : emänel punaruf-
iäri vakkani 'perenaine pöördus lase nimele' (II 98) ;
am. old'i vakkani aina olid vakselt (II 363)

vastakõst'si 'vastamisi, vastakuti' : poeg iägi
sua dan vastakõst'si vajumas poeg naga hakkas
vastamisi sõdema (III 161) ; nõiõ bi had kahtim vas-
takõst'si rohtõime me poiad kahekesi vastamisi
kordasime (III 26) ; biha da hõõtsut seisult
vastakõst'si noomes ja neia seisid vastamisi
(III 25)

resseläl'i 'lobusasti' : kaet'suot hiis'si kanra-
piäi resseläl'i vaatas imuste pooli lobusasti (III 10)

ihakkal'i 'ihakelt' : kall'sou ihakkal'i ku
kõid'i vaatab ihakelt nagu karm (III 11)

iirahudes 'osavasti' : sen hän saanu iiraku-
des 'reda ta ütles osavasti' (II 186) ; ambull-
iirahudes 'tulistand osavalt' (I 147)

iirahust'si 'osavalt' : Se on samuttu iirahust'si
see on deldud osavalt (III 394)

ii-äri 'kõrvalt, valesi' : stobõ sa. n. mago
mä hiä oigedau / et ii-äri tu. l'iz et murk
läheks sirgelt, e tuleks kõrvalt (II 384) ;

hõn bagran istud oigedaw was riäri ta kinn-
kas poekhaagi oigesti või valesti (I 384)

rokura i 'sobivasti, parajalt': se tuli rokura i
moraaltu see saw parajalt soolatud (II 219)

nuorokkal i 'jõgemööda': nuorokkal i roste-
zilti jõgemööda näkiwad (II 295)

väges ~ väges 'võimas': väges tungemullin
ii-öel magammas vägeni tungesid oimafale (III 237);
meil kü väges nästelti jõga. D meil kü vägi-
n nästid jõga (III 170); he bore väges - sü-ölin
söölin hobusele vägesid (II 66)

vä-häiz i 'vähemaval, järk-järgult': oli kogottu
vä-häiz i olid kogunud vähemaval (III 195)

vä-l'il 'segamisi': ta varas on ka vä-l'il
li-kittu kangad on kõik segamisi mstatud (429)

vält'emba l'i 'lasevalt': kü mang vill' oli
ahitellu vält'emba l'i kü mang vli olv laaditud
lasevalt (II 410)

vä-lläi 'lõdvalt, vedelalt': a kü vä-lläi val-
lastas aga kü lõdvalt valpastad (II 53)

ä-ijä n 'kõvasti': hebon sen hoi' a-jad
ä-ijä n kü kü hobust a-jad kõvasti (II 41)

iht 'üks': jukkarašt rast kasitk e w sa
d'i - ähädä iht kötküdes väkest last koos
kamiga e vät jätta üks hõlles (II 117)

ihtare 'üks': ihtare nille e me jästäda

huone uken ei saa pöystä (II 96)

ii-köin 'ukon': ii-köin magazin go-tiic's'as
ukon magazin kaubrus (II 21); kilui kävuf-
ii-köin saunas käis ukon (II 92)

ii-köi tlael'i 'ukuskult': ii-köi tlael'i e. i. hi vä
ose ukuskult ei ole hea (II 299)

ii-lö-hökköl'i 'ilbelt': ved'i ikl's'ed äi/jäi
ii-lö-hökköl'i kaitu s raga ilbelt (II 29)

4. MÄÄRA - JA HULGAADVERBID

Määra - ja hulgaadverbid näitavad tegevuse ulatust või omaduse enesuse määra ja kogust.

Enamasti tähistavad need adverbid rohkust või vähesust või kogumise puudumist, vahel ka parajust ja umbmäära hulle (Veski 1982:29).

däro 'väga': hiõ e*l* orolu dä.ro h*e*-rokkahad 'nad ei olnud väga andekad' (I 20); i-es-ko ma*i*don, o*-rovi*, tuli e*l* däro hiivä 'roostest jümmast ei tulnud väga hea pannkook' (I 181); se oli d*o* e*l* däro hiivä 'see ei olnud enam väga hea' (I 192)

d'üti - d'üti 'täiesti, päris': tü's on kall'sõda d'üti ku*u* ti'st'sikaz' 'kere on päris nagu mune-sel' (I 137); d'üti ikkunan aro, t's'i prokl'i d*oro* G 'te laiks just akna alt' (I 86); hõkke d'i*äi* d'üti d*o* l*g*o*u*madz'i*k*i 'härg jäi just viimaseks' (I 71); se oli d'üti d*örven* raudas 'see oli päris järve kaldal' (I 84)

e.nam - e.namB - enambad - enambas - e.nam-bastle - enamp 'enam, rohkem': a.näu sill-e.namB antakse sulle rohkem (I 90); karto'skan

enambad ei nägu jildu peal ei näe rohkem (I 57); ei enambat kinnu si üks rohkem ei tulnud wkske (I 140); ken enamban kinnu se poyot poyallan kes rohkem kinnab, se laulud laulab (II 115); štoki enamp sawud lahti et tuleks rohkem wtsu (I 147); enambad ei kaniškonnid kagraw 'enam ei kinnud kaeras (I 134); a. k. l. leibad oli enambad aga kellel oli wjfa rohkem (III 66); wiõess enamban uun anduot mangides kaskus rohkem (IV 38)

en'im - enambast - en'imast - en'imali: 'kõige rohkem': en'imast su adime kü z'izē 'kõige rohkem tegime kuuhest (I 446); kudam enamban pormou kes kõige enam seob (I 410); en'imali pütud umbäw Pal'suos pinto 'püüsid jõe püürustesse kõige rohkem Pal'soo umbreuses (I 157); en'im om mugomud oruz'doto 'kõige rohkem on selliseid püüde (I 166)

harwad 'napalt, vähe': mugomut kohtud oli meel harwad 'selliseid püüde oli meel vähe (II 249)

hürrom - 'süga': ka pidi hõstot pandla hürrom pe. rolow 'si pidi pillule panema palju sõnawkut (V 92)

ka.ikkedaw 'kõigest': ka.ikkedaw tuli ma. kaka viistat ka. sime 'kõigest kolm versta tuli kaka (I 98) Süga oli ka.ikkedaw w'z 'seal oli kõigest wis (IV 262)

kü. llän 'küllalt' : oli kaikked kü. llän küt-
ke olv küllalt (I 307) ; oli süöda : d'uoda kil-
län nūa ja jūa olv küllalt (II 173) ; go. st'at
süödli kü. llän 'külmased sööd küllalt' (II 184)

l'igad 'ülelisa, ülearu' : podett' l'igad vedes
koidn'd ülearu vees (II 242)

lähve 'umbes, peaaegu' : ko go neluksendel
lähve nelläskime 'kogunes peaaegu nelkskümmed'
(II 154)

parauzem 'veedo, vahe' : dorogaspär parauzem
mähimne oigedaw bokkaw 'teelt lahkumise vedel
maad paremale' (I 391)

pu. kuov 'vahe' : sügüzes pu. kuov sunut rag-
gen sügüsel (kut) vahe lund saolas (II 15) ; st. d
oli pu. kuov ke. sku. ts'adhe' sis olv vedel vahet
(I 61)

pu. kuov vähäises 'vahe, pisut, natuke' : kiidli
otimne jutt'au pu. kuov vähäises jurgutamine
natuke silmest (I 158) ; pu. kuov vähäises ve. l'sen
si. rgaidamine 'vahe noaga hõõrumine' (I 415)

pu. htahaks 'täiestv, uprus, kogune, täieliskult'
pu. htahaks oli ka: ve. res olv täiestv verine
(II 328) ; varustett' ve. d pu. htahaks i. a. re 'ven
puhtv täieliskult ara' (II 207)

ro. uno 'täiestv, päris' : ro. uno ka kuu. ke. rga-
la ol'iz'm päris nagu ilua kirgaleta oleksin

(II 163) f

l'sut 'rahe' : i l'sut mündaj-es ta ppanu
kandaa ta gase 'rahe' püendus, et ta münd es
tapmud kätaru laga (II 157)

tu kku 'palju' : kogoduu vä-gs tu kku kogues
väga palju (III 179) ; kalli-raa pandu vägs tukku
katlase pandu pärs palju (II 213) ; oli vägs
tukku suut oli väga palju lund (I 118)

uht'i 'täiesti, pärs' : pandad old'i mändi
uht'i nühiks pui pond oli täiesti
siviks (II 385)

vä-gs 'väga, üra' : oli vägs tukku suut oli
väga palju lund (I 118) ; mündmüüj-ol'i vä-gs
leved. dō-gs 'põludde keskel oli üra laa pōg'
(I 185) ; x. vägs sü-väi sinna mä-hi see läks
nna väga nügavell (III 222) ; kohli-pam pōig/
vä-gi to-BD' mündpär tuuau kampsog, väga
suur, tuleb nnuu poole (I 117)

vä hem ~ vähemba ~ vähemb ~ vähemb 'vähem' :
vä hem peet'salid l'ienor tuleb vähem muret
(III 207) ; vähemba l'iedan / vä hem - küzi-täi
vähem tean, vähem kivistest (III 379) ; kōn-ol'i
su-nt' vähemb d'i-äi kuu lund oli pōel vähem
(I 189) ; senti-äi vähemb püttli 'separant vä-
hem jääb kōnu (II 257)

vä hä ~ vähähtle ~ vähät ~ vähäties ~ vähä'or

vahast ~ vahäs ~ vähäs ~ vähäizeldi ~ vähäizem
 'vahe, veele': se tuli suks vähä du gedemis
 sellone nimek tulv veele raskem (I 75); ol'i
 antu hässe perelod i nimeed vähäizle talle
 olv antud vahe joldu ja nime (I 73); mu lla
 andau de ngad vähäizem annab muile vahe
 raha (I 429); vägiu varjomeja küle vähäizem
 rale veele raskomeja küle (I 84); leikkas
 toies kohtas vahast tagemba lõtkas teusest
 kohast veele tagapool (II 64); kudem vähäl hops
 kudlas vahe hops (II 82); se maksuor l'indupue-
 ras vähät karreheub Orefasit ta maks kinnu-
 paarust veele kallumat hinda kui Orefanen (II 114);
vähön ki id'i lin veele sam kätte (I 131); sihe
 parimne vahäs pu. eieubcuzeet pu. nrod sira pa-
 rime veele väksemaad õngekergid (I 407); kessu-
 ord vähäizeldi l'ekut kõlitas veele kelland (II 85)

äijä ~ äijä ~ äijä ~ äi ~ äijät ~ äijäm ~ äijän
 'palju': ost's'imme äijän roparän ostame palju
 laplastelt (I 148); nuga äijän ta varod müöt
 rōndla müüs palju kangast (I 430); rapit keel
 oli äi lapn olv neil palju (I 69); äi rahvast
 kõvii kuukusit panemas palju inimesi kōis
 kōulad panemas (I 434); hässe ru. adapst
 jod' äijä talle l'aks palju töölist nafa (I 96);
 se parvor äijät parimne see poles palju pare-

nuum (I 183); roinuvä. äij-ambuda oleks võr-
 nud palju lasta (I 163); pudlume l' r naol
 äijäm muas karvatanume palju lina (II 209)

äijä 'vähe': hä-ness oli l'i-hoid äijä
 'nõn olo l'ha vähe (II 111); meil oli n'it
 sohkud ee äijad meil olo meil metsparte vähe (II 160)

iilen ~ iilem 'hästi, väga, eriti': se oli iilen
 tu-bedlikko see olo väga t'he kolit (I 88); s'it ju-
 dan iilen orola h'a-bedare s'is peab olema väga
 küre (I 112); ha-yu se oli iilen ru-pa hang olo
 väga kõva (I 30); iilen iilem vähe oli: keskutt
 t'sad väga, väga vähe olo erimeest (III 117); se
 oli iilen staratel' ta olo väga pündlik (I 47);
 sarved ol'd'i iilen t'erovat t's'i-hakas sarved
 ol'd väga terovad ja harali (I 91); emäga arm-
 jüüvan oli iilen n'it kora N'istw maaya päi-
 val olo väga muu lapsus (I 76); herrad ol'd'i iilen
 äijäm hüväs m'elles häradel olo väga hea t'ufu
 (I 121); oli iilem juhkad aurod ol'd väga ju-
 kad aerud (I 445); ku oh l'ienov iilen s'itkeed
 toht läheb väga n'ikeks (I 415); t'ä-mä jö-vi on
iilel l'om see karukas on väga sol (I 101); ju-ke-
 radz'it kü-lid oli n'it's ke-skut's'uom iilen äi
 väiksed kuulavad olo nende vahel väga palju
 (I 91); se ru-pa sarv om pudras / iilen see on
 tugev pudrasaru, väga (I 147)

iin'ä 'alataa, tähesti': se m. pära iin'ä
 oravast a. m. m. kogu selle päeva laste m.
 oravast (I 112); ke. r. iin'ä o. g. l. k. r.
 terve suure õngastel kala (II 274)

5. RÖHUMAÄRSÖNAD E. MODAALADVERBID

Rõhumaärsõnad väljendavad kõneleja suhtumist ja ilmutavad kas kogu lauset tervikuna või lüestavad esile ja rõhutavad mingit üksik sõna. Enamasti on nende algne tähendus isikliku tunnemuse, mõneti on nad saanud lihtsaks tähenduseta ja nende kasutamisega on lohtu (Veski 1982:31).

Üks ja sama rõhuadverb võib esineda mitmes ühes variandis: ta võib rõhutada kas ühte sõna või kogu lauset.

Lüüdi tekstide hulgas oli modaalarvervidest kõige rohkem kasutatud adverbi d'o 'juba, fu, enam, veel, alles': jōtō m d'o l'gsmaviziks o'ldi d'o l'a vuo da Maša n d'o sū ved n's lojuts olid juba varu ja Maša mured tüdrukud (I 59); On'eki oli d'o varuona 'Onega oli fu valvel (I 123); d'o m. n' ornu ei lund es olund enam (I 415); d'i. es. oli kō. zō. n sū gū. z. v. o'ldo d'o an juhtus muel, juba sū. g. r. p. o'ldo (I 440); šigam oli d'o kō. z. v. o'ldo sū. n' m. t. s' d'o. l'g. s. e. nal oli juba mure mets kavanud (I 53); hō. n

dō vähegi heygil' ta veel vähe hingas (I 92);
 l'õ uxi mine sein barakas/o li' dō ke. skiõ
 keu selle baraki lüdnue, ol' juba kesköö (I 96);
 tuldt' dō puoren iin aaga kod'i talid alles
 poolt õõ ajal kofu (I 65), need ol'dt' dō keuhem-
 bat kohtas need olid ju kehvemad kohad (I 47);
 ka t'sõ dō t'sõnn 'vaata, juba on tulnud
 (I 77), ol' dō so. vetam varden a. r. ol'
 juba nrukoguile aeg (I 94).

Kanitatud ol' ka jõuguusi modaalaad verbi:
daze 'isege, kogun' : daze erahad ol'dt'
 nungomat pehmedot kohtas ja rego olid mõned
 sellised pehmed kohad (I 394), šit hiõ daze vajeh-
 tel't' nū nad kogun vahetand (II 257); šin
daze ol'dt' šilmad t'st'šillu Durnarane ta ol'
 rego andnud lubaduse jumalalt (I 439); hardõ
daze lubon vedelt' t' kōšew kiilä t' t'edo kogun
 kolungu veetv t'vstere kōladesse (II 17)

šō. laki 'hüski' : mō. nq šō. laki šip-
 t'ig ko. sm. i : heksit, ka. plit ma sūskō t'vlgu-
 lann 3 x 9 tolka (IV 12)

i 'saunub, ka' : nungasō jūtelt' i karmas
 nū kōnnitatu ka kolmas (II 230); nungasō jū. nozou
 me. l't' t's nū pōorles ka veski (I 324); nungoman
i m. ad'i sellise ka tegi (I 435); karvan i hi-
 väre buonane keske karvat ka hōstō pohlade

keskel (T 395)

ka 'adult, vowel': mi: na sanuŋ . ka lö. llo: "nuna itlen . lo:hue adult" (I 184)

ko. hešo 'loomulskult' : nu ke. uh ko. he. šno
neil e. i vuotnu o. stada no vaene loomulskult
neil lo vuotnu o. sta (I 421); ju. i šida e. nu
ko. hešo nu. i. o. di. ni. ko. n. z. se. la. ne. lo. nu.
nu. loomulskult kunago (II III)

naverno 'kirollast' : naverno sū-ri' i ho tšou
kirollast' tuleb suur tšust (T 348); meguvõie i
Si fā-ri on naverno selline on kirollast' ka tš-
lar (m 46)

nverno 'arvatavasti, killap' : dõ. lge. ne i
toised nverno pagelli seigõel pagend arvata-
vasti tusedko (II 261) ; tõ. m. o. l'i nove. rno
me. t's. ahõn'e se. olv arvatavasti haldjar (II 138) ;
nverno hõ. lge. hõn'e ol'i killap olv nõlgane (II 119) ;
hõ. gii nove. rno dõ. sru. z. b. on t's. e. rkovas niõd
arvatavasti on kirkus jumalateenist (II 14)

netoisto 'adult, vaud': on ka heit netoisto
zarevkat janna uad adult ev oska kontsu
janna (II 29)

h'o-usto 'vaevast (küll)' : h'o-usto l'ämö' n'o-nun
na-in'e li-enou 'vaevast küll ta nulle naiseks
tuleb (m 22)

Obera del no 'trungimata': do 'l'gill's^u

obera 'tel'no jodi' ka 'vurul' da 'jarglaxd tinge-
mata jodvel valvama (II 78)

odrakko 'nisko, omets' : jodan odrakko
otlaola raudat kädex nisko juab võtma raud
kätte (II 413)

odva 'vaualt' : odva jüziime jümedas
vaualt jüsesime jümedas (II 117); o.dva d'a.rgu-
oil se izü vaualt jüsi jalgadel (II 143); Da.nis
o.dv o.dva d'a.lged jüziin 'Danil jüsi vaualt
jätel (II 149); sta.tikat kō.velti ba.togazexka
o.dva o.dva 'vanad kōvtsid vaualt kepi napal
(II 195)

sofsem 'eo/ngugi' : sofsem eo mame 'ka)
eo lahe ngugi (II 234)

sorovno 'süske' : koirat sorovno zadovut-
li' koirad süske ulend (I 133)

zha t'si'tt 'loomulskult' : lep kezan zha t'si'tt
oli leht'eksejke lepp oli loomulskult ruvel lehes
(II 83)

tol'ko 'aunult' : tol'ko tänuä on hiigi ole
hüvät kunnad tänuä on müd aunult väga
muelk (I 358); oli h'io / tol'ko ej.ilen äppä
neid oli, äga aunult vähe (I 148); tol'ko ve.ki-
hin jü uol'imme 'aunult venedel jüdnime (I 190)

toze 'ka, samuts' : Jivanan nadte toze Mo-
ša oli Ivan nadre oli ka Maša (I 67)

toze küü ärgas, oli tül' saanud kuu oli
kõva tuul (I 434); küüht, turda toze
ne. dälid ne. lüid wia kornud end. ärgat
pärvid kiustas tulema saanud umbes 4 või
3 nädalat enne lõhvittepuhi (I 430); Kirs'i dā-
dā toze läht' ihtes nūnugie Kirs'i laad loks
ka koos nūnuga (I 79); nu pu. rastada jodi
toze ma. stada no rauda jodi ka oskama
(I 90)

t'su. k' 'vaevalt': t'su. t' vas zo. zaihe vaevalt
kõtris (II 39); t'su. t' vaj. oli jistutt. aremba
nānhiis vaevalt ulatus windade alla (II 235)

vas - vai - vaj - va 'aivult, vaud': ju. kkarav-
zest o. jaised om vai: väikesed opakesed on ai-
vult (II 51); lö. kko va o. tamine ve. nehes ki. re-
hes minna ja aivult võtta venest korves (I 127);
i. sīt ku jüstuv vaj istu ja xis ku taker-
dus, aivult istus (I 125); vas nū. guonhe ve. neh
suad'i te aivult selline vene (I 439); o. tā lōs'
mi. da vas jī. dau vōta sūt mōda aivult vajad
(I 90); i. hta. ki. eram vas / hō. ndā dā. rguors'
ve. delli. aivult üks kord veets teoda palgades
(V 117)

vas. ku 'aivult, vaud': ne. jam mō. gess. ol'
vai. ku üks meil ki. lū neve mōel ol' meil
aivult üks saun (I 62); mitt' aivult / otamine

vairiuit minun polveš Mitwased vstame cu-
nult nuni polukonnas (I 67)

vo-uss' '(ei) suguga' : ta-ia mejam vo-uss'-
e eluonu v-rao mehe da eo joonud suguga
vina (III 143)

hi (ei) uht '(ei) suguga, üldse' : ei muar'itannu
hi uht eo jütnud üldse (II 373); gi uht rebita-
nu üldse eo kriimustanud (II 48)

ii-htet 'adult, vadel' : ii-htet ho-llarod d'a-
gas adult jalaratvod palas (II 163)

ii-ks ~ iks 'adult, vadel' : ii-ks on d'iäni
Koruonu Vanan kod'i Koro Vanja maja on
vadel nendele jäänud (I 86); d'ümast'st ii-ks
he-jon kod'i pa-riai nütles, et adult nendele
maja jöleb (I 82)

Lohkesti olv tekstides kanutatud ka sõna
ve 'veel'. Oma olemuselt kuulub ka see
modaaladverbi hülks. Ta esineb kas lause-
või fraasimoodalina.

ko-uz ve to-izen suamine millal veel tere
saame (I 112); minun baba oli noor ve minn
nemn olv veel noor (I 93); ve on keskele
d'iädli paginaol veel on jütud jäänud pooleni
(I 404); küli's ve jvät pezinne da hild'ad
saunas veel jessime pead ja ihu (I 443); i ve

meil peitsi poe'id rap'id ja veel meil peits
vaiken lapin (I 444); muina oli m. vi poe'i uues
muina olin veel vaiken mees (I 93); ha:n oli ve
poega mees ta oli veel poeimees (V 130); vi
oli aigavie siigus veel oli varasugis (V 34)

Rõhuvõidõrõnade hulgas võib sse poolest eral-
dada teatud alarühm

1. Jaatavad, eitavad, kinnitavad, võhuta-
vad: naverno 'kindlasti', ko. heino 'loomu-
kult'; sof'sem (ei) 'mugus'; es. wht (ei) 'sugus'
jt.

2. Kahtlust või ebakindlust väljendavad:
odva 'vaevalt', n'o. usto 'vaevalt (kiil)' ; odnatko
'arvatavasti'

6. SEISUNDIMÄÄRSÖNAD

Seisundimäärsõnad mooduvad enamasti asendist, milles ollakse või millese satutakse, samuti seisundist loovemas mõttes. Oma olemuselt on seisundivõrdlused lähedased võrdavõrdlusele (Veski 1982:28).

Lühike tekstide hulgas esinevad järgmised seisundivõrdlused:

avuoorn ~ a-vuorn 'lahtis': verra avuoorn d'iat jättsko ukse lahtis (II 203); se ol'i d'iä tettu koht avuoorn se koht ol' jätetud lahtis (I 167); endisest a-igan ku ro ja ol'i a-vuorn endisel ajal ku jür ol' lahtis (I 428)

bokasree 'kiulub': jesli bokasree ragen' ku kukub kiulub (II 39)

keskekka ~ ke-kekka ~ ke-stakkai 'regd, segamini': kuas'aj'e buttsimavolod / tresskad da vahtot keskekka pudruka (sööda) juitupüma, rööska ja kolum-püma segamini (II 180); e-him meil pa-stelli Lääs-kavod ko-graš da rugehišt ke-kekka 'enne meil kipselatu kaeralibga, kaera ja rukist segamini (II 306); jaid'i ko-puor/i tresskad ma'idot ke-kek-kai pandu haput ja rööska püma segamini (II 81)

ki-ni'di 'kõnnu' : need on o-tõttu ka-i ki-ni'di
 need on pandud kõik kõnnu (I 130); ka-ga-n'e
 ku-ra d'a-ak-jü-llanu ki-ni'di vasak tagajalg
 on jäänud kõnnu (I 128); ki-ni'di mo-sumba sa-udat
 tu-ldi mõlemad laavad tulid kõnnu (I 330);
 roinuzit s'ma omay ki-ni'di jolada s'ma oleks ro-
 nud enda oma kõnnu hõdda (I 141)

ko-mbu-zi 'helja)kopukil' : ko-mbu-zi se-g-kohtu
 ma-tka-zi 'heljakopukil laibis selle koha (I 185)

ku-mad'i ~ ku-mad'i 'kummuli' : mündas viirid
 rana t'sa-n ku-mad'i muna keeras jängile kumm-
 li (II 283); se-g-ku-mad'i d'i-w lehtäe
 alle keeras just enimesse ukke kummuli (II 38);
 a-jes'ti ku-mad'i rängen' aga kuw kummuli kuk-
 kus aga kuw kummuli kukkus (I 410)

ku-ku-zi 'kukko, kukkaksle' : rängen' ku-ku-zi
 si-he 'laskus nia kukkaksle (I 438)

laib 'kõnnu, umbe' : erahad v'e laib lip-
 setti 'mõne veel lõpnud kõnnu (I 82)

po-ru-zi 'polvilo' : i-t's'e heotum po-ru-zi
 'de langen polvilo (III 217); pö-ivä-m mo-l'i-zu-les
 ki-ven pö-ä-r po-ru-zi pö-va palvetab polvilo
 kõnn peal (III 188); h'm po-ru-zi ka-ik-ki se-rad
 ma-tka-zi 'la kōis kogu tee üle punde polvilo
 (I 185)

po-ri-otok ~ po-ri-otok ~ po-ri-otok 'jõrks, jõrgoti' :

oli meil pandu pojerokk elä-ven raudase
 ju-õ olme ponnud pojerok järve kaldale puid
 (I 449); kolmas on kallispü iskeolu pojerok
 nagnas kolmas on kallapuu, lööduid pojerok ju-
 naelaga (I 183); kirves püüis nulle huras kädes
 käärardev / pojerokk i lekkadus muut kirves
 lükses ja sattus poike vasakuse karrande ring
 soon katkes (I 263)

puistikid i püistikid 'puistik': kudamad vast
 on äges puistikid 'nulle vastu on äike puistik' (I 56);
 d'oga karvain'e puistikid nouz rga karw tõund
 puistik (I 139); laagnad ed sezu puistikid laima-
 puitt ed seisa puistik (I 171); õngituaq se rav puis-
tikid rav mi gläu se õngerok seisab arvult puistik
 (I 448); panemine se brom puistikid kiid'edat;
 panemine kiid'edat puistik (I 400)

ristar 'risti': remenine oli pandu ristar
 rukne oli pandud risti (I 23); se tuuon ristar
 see tuleb risti (I 69); jesi' pidi d'argad ristar
 kuw hooidis jalad risti (I 289)

Selgäille ~ selgäisre 'selv': vi-uo selgäisre
 kra-vat'ia magas selv roodis (III 224); mina
 magasin d'uti se ar selgäisre kuro magasin
 just selv selle all (I 283); pui ut panimise
selgäisre puiid panemine selv (I 425); jesi'
selgäisre ragger' kuw la blickus selv (I 410);
 ragerendome puid' seidänes selgäisre pime-

putt pande sisse selvi (I 83)

t'ihēh 'tine' : hebo on t'ihēh / l'eraava suuu
varraa nāra on tine, varsti saab varra (II 210)

u-ubeu 'kinnu' : üks minöv, u-ubeu üks
läheb kinnu (I 175)

vi-ueli 'pukali' : zē-ri'd'i vasti pa-nemine
vi-ueli ki-ukān ridva vastu paneme kurnipulga
pukali (II 326)

vällän ~ vä-lläre ~ välläre 'lahtu' : raske
koir vä-lläre lax koir lahtu (I 117); štolv kö-m
pū-āst's ko-ja se pū-s vä-lläre et se koir lähiks
juust lahtu (I 406); lask vä-lläre löuxyā-māi 'las-
kus lahtu puhuma (I 137); miks pū-d'i koiram vällän
onks kordmān koera lahtu (I 141); pū-āst'si händä vä-
lläre lax ta lahtu (II 163); ka dā-rgad nēd vä-lläre
pū-āst's'i mī jalad pääseid lahtu (V 37); to-izēd
raskou ku-damān ved'i vä-lläre tūsed millega
vedas, laskus lahtu (I 101)

u-htē 'kinnu, umbe' : ruan lēkattu oli d'o
uht's kinnu uhtē lōikehaaw ole pūba kinnu kare-
med (II 263)

u-lähäkspäi 'pusti' : ič's'e mu-stānu / lū-kād
nost u-lähäkspäi se mērdamud, pūksed pusti
(I 190)

7. KÜSIVAD ADVERBID.

Küsivad adverbid väljendavad oma tähenduselt kohta, aega, viisi jne., kuid need seab üheks rühmaks nende erinev funktsioon lauses: nad esinevad küsimuslause alguses ja põlvlauses kõrvallause algusena. Sellega kuuluvad rühmitatud adverbid oma tähenduselt aja-, kohta-, viisi- jne. määr sõnade hulka, võttes aga ka küsimiste määr sõnade rühma. (Veski 1982:30).

konza - ko-nõ - kons 'millal, kuras': konza magati 'millal magati' (V 80); ko-nõ sin-ol'd? 'kura sina ol'd?' (I 163); a kons teise kartofel'an šiõmme 'aga kuna teise kartuli söõme?' (I 116)

ku-gaari - ku-garpiäi - kuspiäi - kugarpiäi 'kust, kustpoolt': ku-garpiäi hän tul'i? 'kust se tuli?' (I 449); kuspiäi Sündund'ogi lähtõu 'kust Sündund'oki lähtub?' (I 449); kugarpiäi ol'd'i padan'ikad? 'kustpoolt ol'd padakamihed' (V 23); ka ku-gaari ol'd 'kust sa võtad?' (V 53)

kugažo - kuzbo - kus - kuga 'kus': kuzbo näg'd? (V 12); kus se eli? 'kus ta elas?'; ku-s kohtas tu-ron 'kust (kohast) tuleb?' (III 14); ku-ga šina o-pastuid? 'kus sa õppuid?' (V 28); "ku-ga?" -

"U-läizendä:wen taiga" "kus?" - "lilsejäre lo-
ga" (V 13); kugazo šinä eläd? "kus šina eläd?"
(III 216)

ku-ižē ~ ku-ižō 'kuudas': ku-ižō šina spru-avt? 'kuudas sa parandand' (II 160); ku-ižō šel w ha-sgu-
nu 'kuudas see lõkke w lainnud' (I 443); ku-ižē
nu-otas piud'ille? 'kuudas noolaga piuid'ite' (I 189);
ku-ižō tiō nu-ad'ille nu-od'vom me-tšas? 'kuudas
te tegite lüket metsas' (I 181)

kuitē 'kuudas': našt em mušta / kuitē kut-
šutt' 'našt w mušta, kuudas kutvut' (I 72); vot
ka-rot kuitē pōdi su-ada - vaato, kuudas kala
tulv pūda (V 30)

ku-nna 'kuhu': ku-nna mōnes? 'kuhu lähed?'
(V 70); nu li hat kunnā 'aga kuhu whard (pand)?'
(V 34); D'a-za / ku-nna šinan da-na di-ai? 'Jara,
kuhu sinu daam jār?' (II 54)

ku-nnežo 'kuhu': ku-nnežo tiō ka-rot pan'ille?
'kuhu te kalad panite?' (I 191); ku-nnežo häm-
pādōu 'kuhu see külleb?' (I 149)

ni-ola 'miks': ni-dō tiō kōnnā tu-l'ille?
'miks te sūa tulvite?' (I 96)

ni-sa-ai-gas 'milla; mis ajal': ni-sa-ai-gas
se tul'i t'ejan kiloi? 'mis ajal ta tve kullasse
tulv' (I 430)

ni-nt'iai 'miks, mispärast': ni-nt'iai pahvōn
karavul'ille? 'miks valvab halvasti' (II 98)

mis ~ mi-s 'kust' : mis hän t'i edau što lehm
on tartunu 'kust ta teados, et lehm on kinnu
jäänud (I 96); mi-s hän o. I' muga ku-sdas?
'kust ta roltis nū palju kulda? (I 100)

mis ~ miss ~ missä 'kus' : miss on sinun
he-bod? 'kus on sinu hobused? (I 422); a mis
hin elitau? 'aga kus nad elavad? (I 98)

8. PERFЕКТИIVSUSADVERBID

Perfektivsusadverbid ei vasta iseseisvale keismusele, vaid rõhustavad verbi tegevuse lõpetatust, millega lõpuks võt ette nähtud pöördumise viirust (Vesko 1982:30).

Lüüdi murdes on kanitusel üks perfektivsusadverb iäre 'ära'.

Näited: mina koira olin iäre ma võtsin koera ära (I 116); heita oiged bi: hall'su iäre päästa süütu põnn ära (I 48); ra-sked'i iäre päästeti ära (I 82); t'erava iäre tuli lagare varsti tuli ära lagane (II 96); keskenkoht ot'ell'i kar iäre puhtakaks keskoht võeti kõik ära puhtaks (I 444); j'ä leikatti e-äie iäre pea lõigati eraldi ära (II 110); puzerit' közi vüed iäre väanand kaht'si vee ära (II 115); j'västidä rego iäre koves j'päästa rego kovidest lahtis (II 24); no-uz iäre tõuse ära (III 55); j'udav ot'lada iäre t'erant's j'pää võtma äkki ära (II 283); sündöm ol'i ot'ell't iäre sündomik ol' ära võetud (I 55); d'o sed' t's'a-s's'i läht' ve:zi iäre koke ven lahtis ära (I 419); j'agene iäre t'erant's ku-h'i ed mi-ohästi j'agene ära n'i kürests kuw saad (I 105); läht'

peeraspäi iäre 'läks pesalt ära (I119); hän ka-
 rad muaritt' iäre ta meelvas koeroid ära (I119)
 sid läht' kesken iäre sis läks poolt pealt ära
 (V101); hõngku ruadlon ro-pi läht' iäre
 ku ta töö lõpetas ja läks ära (II23); jäälitsi
 kuken apuime iäre pealt koovõime tohu ära
 (II50)

II. MÄÄRSÕNADE SUFIKSID

Määrsõnade moodustamisel on lähtelavvokana kõige produktiivsemad röövi- ja omavõrdmõnad. Sufiksrid mille abil adverbid on moodustatud, on järgmised:

1. -ga, -gä, -gas, -gäs

kuga ~ kugas 'kus'

kugapiäi ~ kugaspiäi 'kust'

šiga ~ šigas 'maal'

täga ~ tägas 'siin'

taga ~ tagant'

Selle sufixi abil on moodustatud peamiselt koha-
adverbid.

2. -li

a) väljendab viisi

keuhäl'i 'kehvasti'

rujal'i 'kõvasti'

lõomal'i 'ilusasti'

b) väljendab kohta

roitokkali 'kaugelt'

madalakali 'madalalt, madalale'

šiväl'i 'mugavalt'

3. -nna -nnä -na

valgendab kohta

kunna 'kuhu'

müna 'mujale'

šinna 'sinna'

lännä 'sida'

4. -päi /pool

valgendab kohta ja aega

endepäi 'vareu'

kugapäi 'kust'

mügapäi 'mujalt'

šinnapäi 'sinnapoolle'

ši + päi 'si + poolt'

tagapäi 'tagant'

5. -tsi

a) märgib rüüd, aega, kordumust

aigatsi 'vara'

alatsi 'alasti'

toatsi 'mõnukord'

tu h maatsi 'innetult'

-koatsi

jwä rekkoatsi 'pealstikku'

rindakoatsi 'wonnastikku'

vastakoatsi 'vastakult'

6. -ze -že

märgib munda.

erize 'eraldi'

roittore 'kaugeli'

tagaze 'tagan'

7. -zo, -zo

margivad kohta ja väsi

kugaxo 'kus'

kuizo 'kuidas'

kunnexo 'kehu'

8. -le, -le

kuike 'kuidas'

9. -tsi

margib kohta ja väsi

juwto, tsi 'salaja'

juwli, tsi 'üle'

tsiura, tsi 'mööda'

10. -raw

keskenaw 'keskes'

11. -ldi

vähäizeldi 'vahe, veeoli'

12. -miöi

keskedmiöi 'keskelt, vahelt'

III. KÄÄNDED, MILLEST ON ARENENUD ADVERBE.

Läänemeresoome keeles on enamikust käändetest arenenud adverbe. üks osa seengusest määrasõnu on säilitanud tege vastavad käändelõpu. Nü on ka lühed mures, kus adverbide allikaks on järgmised käänded:

1. Essüv.

arguom 'vara'

arakan 'all'

eind'ima'angen 'esmaspäeval'

e-nt'spävan 'järgmisel päeval'

roilton 'kaugel'

tagan 'taga'

to'spävan 'järgmisel päeval'

-naw : kes kenaw 'keskes'

2. Partitiiv

ke-võzvuot 'kevade poolt'

tagaskäit 'üle öla, tagakalt'

si-güzuot 'sihtel'

3. Translatiiv

arakanis 'alla'

lähembaks 'lähemalt'

süvembaks 'sügavemale'
 tagumbaks 'tagapoole'
 ülähäks 'üles'

4. Inessiiv.

kabukaglas 'kaelakutsi'
 kiveras 'kohe'
 pestos 'salaja'
 rahnas 'vanasti'
 väges 'vägisi'
 -ssa(i) igamaj 'mitte kunagi'
 üdennaw 'uuesti'

5. Illatiiv.

harwas 'napsilt, vähe'
 ha-waizer 'hõredalt'
 hüvasser 'sobratskalt'
 iäre (~iäre) 'ära'
 kaskkedaw 'kõigest'
 keskenaw 'omavahel, sekeskis'
 oigedaw 'otse'
 ruttoi 'ultu, akke'
 t'erawaw 'varsti'
 wastaw 'vastu'
 wäwäi 'valesti'

6. Odesniiv

wles 'ees'
 keskes 'keskel'

lähes 'lähedal'

rendas 'kõrval'

-sres vä-l'ssra 'lahts'

7. Allatiiv.

d'älgese 'hõlgu'

edustare 'enle'

kädesse 'enile, välja'

lähese 'lähedale'

juksse 'peale'

šuidämeere 'sisse'

-sres bokasres 'küllale'

d'älgessrej 'tagant'

edessres 'edalt'

šelgälles 'selts'

8. Instruktiiv.

arquoim 'vara'

enambon 'rohkem'

hivon 'vaga'

kahten 'kahuken'

tagaspeeregon 'tagurpidi'

to-iz'in 'teisiti'

wksin 'wken'

IV. MÄÄRSÕNADE SEOS TEISTE SÕNALIIKIDEGA

Määrsõnaole on tihedalt seotud teiste sõnaliikidega. Järgnevalt vedde sellest, millised sõnalüügid on olnud aluseks adverbide moodustamisel.

1. Substantiiv.

kohta 'koht' → kohta/raue 'otse'
 käzi 'käsi' → käzi/n 'käsitse'
 selgä 'selg' → selgä/raue 'selvi'

2. Adjektiiu.

kurva 'küü' → kurva/raue 'kurvalt'
 orge 'õige' → orge/dav 'otse'
 jukka 'jukk' → jukka/raue 'jukkalt'
 puhtaz 'puhas' → puhtakapts'i 'puhtalt'
 terawa 'terav, küre' → le-rava/s'i 'alke'

3. Numeraal.

kaks 'kahten' 'kaks' → kahti/s'i 'kaheteni'
 kolm 'kolm' → kolme/kesken 'kolmeteni'
 üks 'üks' → üks/n 'ükse'

4. Adverb.

reitlon 'kangel' → reitokkali 'kangele'
 lähedal' → lähkös'si 'lähkestikku'

5. Pronomeen.

it'se 'xe' → it'se'si 'wexi'
 t'äme 'xe' → tagäpiäi 'xüt'

6. Verb.

'avada' → avuom 'laktu'
 pestlädä 'pesta' → pestot'si 'salaja'

Kõige produktiivsemad sõnaliigid adverbile moodustamisel on nnn- ja omadussõnad.

V. ADVERBIDE KOMPAREERIMINE

Adverbid on üldiselt muutumatud sõnad, kuid mõnedest adverbidest on võimalik moodustada võrdlusastmeid. Selline muutumine on peamiselt eelkõige kohaadverbidelle ja riisimäärsõnadelle, kuid ka määra- ja hulgaadverbidelle. Enamasti on adverbidest moodustatud keskõrde vormid - mba - mba - mba - mba tunnusjärgil. Viivõrde vorme on tekstide hulgas kasutatud vähem.

Näiteid:

hüvin	→	parem	'hästi, paremini'
soitlon	→	soitemba	'kaugel, kaugemale'
lähin	→	lõhemba	'lähedal, lähemale'
üüras	→	üürebaks	'sügaval, sügavamale'
vähä	→	vähemb	'vähem, vähem'
vältõi	→	vältõmba l'i	'lahti → lahti'
ai	→ enam → enim	palju → rohkem	'kõige rohkem'

KOKKUVÕTE

Adverbidel on kirjata keele lüüdi murdes oma kindel koht. Nad astavad püritkeda tegevuse, omaduse või nähtuse toimumise või olemise kohta, aega ja rüü, sannts määra ja hulka, seisundist, küsimust, nad võivad esineda lause- ja fraasimoodaalsena.

Kõlm kõige suuremat rühma lüüdi murde adverbide hulgas on koha-, aja- ja rüü-määrsõnad. Erinevad rüümäärsõnad on lüüdi murdes rohkem kui ühtegi teist liiki, kokku oli neid üle 120; paljud rüümäärsõnad esinesid aga lüüdi tekstide hulgas kõigest koma või paar.

Kohaadverbe oli kantatud sannts palja, erinevad kohamäärsõnad oli umbes 90.

Kõlmada muu rühma moodustavad ajamäärsõnad, need esnes umbes 70.

Rüüadverbidele on suhteliselt lähedased seisundimäärsõnad, need oli kantatud aga lunduvast vähem, erinevad seisundivadverbe oli 20.

Määra ja hulka märkivad adverbe es-

kes umbes 25. Sama palju -25 ole kas-
tatud ka kas lause- või fraasimodaalsete
ennevaid rõhumaärssõnu e. modaaladverbe.

Kõikvad adverbe ennes juba vähem -13.
Kõigest uhi määravaga oli enndatud
perfektiivsusadverbiide vähem; see perfektiiv-
susadverb on iäre 'ära'.

РЕЗЮМЕ

Тема настоящей работы является „Наречие в лодиковском говоре карельского языка.“

Цель работы - дать обзор о наречиях, которые используются в лодиковском говоре карельского языка, характеризовать под-разделы, на которые наречия разделены по своему значению и функции в предложении, а также показать связь наречий с другими видами слов, внести изменения, из которых исходят наречия и показать разные суффиксы, при помощи которых наречия образуются.

Наречия неизменяемые слова, они обозначают вид действия или качество, характер или какой-нибудь другой связи, показывают место действия, время, условия количества, отрицание, утверждение и вопрос, также могут просто делить предложение на части.

Наречия в тесной связи с другими видами слов. Началом наречий многие

разновидности слов,, в большинстве существительное и прилагательное, но и числительные, и глаголы.

По своему значению и функции в предложении наречия разделяются на 8 подразделов: 1) наречие места

наречие времени

наречие условия

наречие меры

наречие упущения

вопросительные наречия

подательные наречия

отрицательные наречия

Больше всего было использовано наречия места и времени, очень много встречается в наречиях условия. Разных наречиях условия в людиковских текстах больше чем других.

Материал, на основе чего написана работа, взят из книги „Ljudiŕotna tekstŕa“ („Людиковские тексты“) из томов I-III и IV, которую составил Пяртти Вирдараанда.

KASUTATUD KIRJANDUS

Alvre 1987 = P. Alvre, Soome-ugri keelte ajalooline grammatika. Tartu 1987

I = Lyydiläisiä tekstejä I. Kerännyt, kääntänyt ja julkaissut Pertti Virtaranta - SUST 129, Helsinki 1963

II = Lyydiläisiä tekstejä II. Kerännyt, kääntänyt ja julkaissut Pertti Virtaranta - SUST 130, Helsinki 1963

III = Lyydiläisiä tekstejä III. Kerännyt, kääntänyt ja julkaissut Pertti Virtaranta - SUST 131, Helsinki 1964

IV = Lyydiläisiä tekstejä IV. Kerännyt, kääntänyt ja julkaissut Pertti Virtaranta - SUST, Helsinki 1984

Pentteli, A. 1957, Suomen kielioppi. Helsinki

Neske 1982 = A. Neske Eesti keele grammatika II, Tartu 1982

Virtaranta, P. 1986, Haljään lyydiläisnuorten muoto-oppi. Helsinki

SISUKORD

Sissejuhatus	2
<u>I</u> Määrsõnade lügitus	6
1. Kohaadverbid	6
2. Ajaadverbid	28
3. Väärtadverbid	43
4. Määra- ja hulgaadverbid	61
5. Rõhumaärsõnad e. modaaladverbid	68
6. Seisundoladverbid	75
7. Kiisvad adverbid	79
8. Perfektiivsusadverbid	82
<u>II</u> Määrsõnade sufiksid	84
<u>III</u> Käänded, millest on arenenud adverbe	87
<u>IV</u> Määrsõnade seos teiste sõnalühenditega	90
<u>V</u> Adverbide kompareerimine	92
Kokkuvõtte	93
Pezome	95

P. Palmus